

Fakty UMP

Nr 6
(90)
listopad
grudzień
2009

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Anatomicum pięknieje
Pierwsza pomoc z ASMR
Jesteśmy mobilni

Nie wypalaj się!

Plakieta z Marcinkowskim

Dwadzieścia lat temu, tuż przed pierwszymi po wojnie obchodami Dnia Niepodległości, 9 listopada 1989 roku, rektor Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego prof. Antoni Pruszewicz, uroczyście otworzył Muzeum Uczelni. Jedną z obecnych przy tym osób krótko potem ofiarowała placówce dzieło śląskiego medaliera Jana Wysockiego.

W nocy z 3 na 4 kwietnia 1919 roku młodzież poznańska zrzuciła z cokołu pomnik znienawidzonego kanclerza Bismarcka, który od ponad 15 lat stał na dzisiejszym placu Mickiewicza. W roku 1930 spiż z tego monumentu przeznaczono na odlanie figury Chrystusa do Pomnika Wdzięczności. Jednak nie cały. Przy okazji powstało sześć egzemplarzy plakietki pamiątkowej z wizerunkiem Karola Marcinkowskiego. Jeden z nich trafił jako dar do nowo otwartego Muzeum Akademii Medycznej jego imienia pod koniec 1989 roku. Przyszły wzór medalu nagrodowego dla wybitnych studentów naszej uczelni powiększył tutaj bogatą kolekcję pamiątek po naszym patronie i innych „marcinkowścianów”.

Otwarcie muzeum dwadzieścia lat temu było bowiem otwarciem ponownym. Historia tej placówki sięga międzywojnia, gdy dziekan Wydziału Lekarskiego UP prof. Adam Wrzosek zorganizował u nas drugie w Polsce (po UJ) muzeum historii medycyny. Ofiarował mu wówczas własne zbiory, m.in. instrumenty należące do Marcinkowskiego i Święcickiego. W czasie wojny i po niej wiele eksponatów zaginęło i rozproszyło się. W roku 1950 muzeum przestało istnieć.

Starania o jego reaktywowanie rozpoczęły się w roku 1984, gdy ówczesny rektor AM prof. Jerzy Wójtowicz przychylił się do idei stworzenia sali historii w ramach Zakładu Historii Medycyny i Farmacji.

Od 2005 roku Muzeum UMP jako samodzielna jednostka ma do dyspozycji ok. 150 m² powierzchni w Collegium Stomatologicum, gdzie na dwóch poziomach prezentuje wystawy stałe i czasowe. Placówka ma w swoich zbiorach ok. 2800 obiektów i wciąż się rozwija dzięki darom hojnych ofiarodawców. Wszyscy zainteresowani historią nauk medycznych mogą zwiedzać uczelniane muzeum codziennie pomiędzy godziną 9 a 15.

MKN

SPIS

s. 4

s. 11

s. 13

s. 26

TREŚCI

NA POCZĄTEK

Wydarzenie

Papierosy są do... wyrzucenia 4

Nauka, dydaktyka, praktyka

Nowy sprzęt, nowe lokum 6

Jak chronić dzieci? 8

PIS znaczy Sanepid 8

Historia

Pierwszy polski parazytolog 11

Wyróżnienia i nagrody

Drugi doktorat po 50 latach 13

Nagrody ministerialne 14

Doktoraty honorowe dla Poznaniaków 14

Nagroda za innowacyjność 14

Życie studenckie

Radość z sukcesu 15

Nie można o tym zapomnieć 16

Dziecko jest cudem 18

Uratuj życie! 20

A co ja bym zrobił?... 20

Życiodajna śmierć 22

Thanksgiving 23

Publikacje

23

Informacje

Stawiamy na mobilność 25

Skontaktuj się z Unią 26

Aby wyszli z cienia 26

Nowe tytuły, stanowiska i stopnie naukowe 27

Na posiedzeniu Senatu 29

Uniwersyteckie progi

Collegium św. Marii Magdaleny 30

W trzeci czwartek listopada obchodzimy co roku Światowy Dzień Rzucania Palenia. Po co rzucać? By stać się znów pięknym, młodym i... ładnie pachnącym. O zaoszczędzonym w ten sposób bogactwie nie wspominając. Osoby naukowo zajmujące się problemem wpływu tytoniu na zdrowie już od dziesięciu lat spotykają się w Poznaniu dzięki Laboratorium Badań Środowiskowych Katedry i Zakładu Toksykologii Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego i Wydziałowi Zdrowia i Spraw Społecznych tutejszego Urzędu Miasta. Z radością piszemy o tym w „Faktach”. Bo przecież tematyka spotkań mogłaby zniechęcać – popularyzowanie zdrowego trybu życia bywa głosem wołającego na puszczy – a jednak zainteresowanie poznańskimi konferencjami jest z roku na rok coraz większe. Głos z Poznania jest słyszalny w całej Polsce. Nasza uczelnia nie jest niestety strefą idealnie wolną od papierosowego dymu (gdzie w Polsce taką znaleźć?...).

Pałą lekarze, profesorowie, asystenci, pracownicy administracji. Statystycznie nie jest ich pewnie wielu, ale czy takie pocieszenie wystarcza? Ten numer „Faktów” ukazuje się już w Nowym Roku. To dobry moment, by zachęcając do lektury, zachęcić też do zmiany złych nawyków na lepsze. Warto, bo nagrodą jest zdrowie. Bezcenne.

Magdalena
Knapowska-Niziołek

Fakty UMP

Dwumiesięcznik informacyjny Nr 6 / 2009, Rok X, ISSN 1899-2978

Redaktor naczelna: Magdalena Knapowska-Niziołek

Współpraca: Kazimierz Fryś (foto), Exemplum (skład)

Adres redakcji: DS Aspirynka, ul. Rokietnicka 6, 60-806 Poznań

tel./fax.: 061 658 41 03, e-mail: fakty@ump.edu.pl

Druk: Zakład Poligraficzny *Moś i Luczak*, Poznań

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych i zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Numer zamknięto 6 stycznia 2010, nakład 800 egz.

(c) Copyright by Fakty UMP, UMP

Fot. na okładce: Kazimierz Fryś

www.ump.edu.pl

Papierosy są do... wyrzucenia

Już po raz dziesiąty zjechali do Poznania naukowcy i lekarze zajmujący się badaniami nad wpływem używania tytoniu na zdrowie konkretnych ludzi i całych społeczeństw. Konferencje na ten temat organizują wspólnie nasza uczelnia i władze miasta.

Spżycie wyrobów tytoniowych to jedna z głównych przyczyn możliwych do uniknięcia zgonów. Według szacunków, na całym świecie przyczynia się ono do śmierci ponad 5 milionów osób rocznie, przy czym większość z tych zgonów następuje w krajach o niskich lub średnich przychodach. O ile nie podejmie się natychmiastowych działań, w kolejnych dekadach różnice w liczbie zgonów między krajami o niskich i średnich przychodach a krajami o wysokich przychodach znacząco wzrosną. W przypadku utrzymania się bieżących trendów spżycie tytoniu przyczyni się do śmierci ponad 8 milionów osób na całym świecie do roku 2030.

W Polsce, wśród młodzieży w wieku 13-15 lat pali tytoń 19,5% (21,4% chłopców i 17,3% dziewcząt). W grupie osób dorosłych 34% mężczyzn i 23% kobiet pali tytoń codziennie. Fakt ten przyczyni się do przedwczesnej śmierci wielu z nich.

Ci, którzy chcieliby temu zapobiec – naukowcy i lekarze praktycy, zajmujący się badaniami nad wpływem używania tytoniu na zdrowie różnych populacji – po raz kolejny przyjechali do Poznania. Z całej Polski i nie tylko. Konferencje na ten temat od dziesięciu lat organizuje prof. Ewa Florek – kierownik Laboratorium Badań Środowiskowych Katedry Toksykologii naszego uniwersytetu, a od dwóch lat współorganizatorem jest pani Elżbieta Dybowska – zastępca dyrektora Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania.

Dziesiąta, Jubileuszowa Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Tytoń a Zdrowie” – tym razem poświęcona „Polsce na tle Europy” – odbyła się w dniach 18-20 listopada 2009 roku na terenie Urzędu Miasta Poznania. Honorowymi patronami przedsięwzięcia byli wspólnie rektor UMP prof. Jacek Wysocki oraz prezydent miasta Poznania, Ryszard Grobelny. Sesje odbywały się w najbardziej reprezentacyjnej sali Urzędu Miasta – Sali Białej.

Jest nas coraz więcej

Otwierając konferencję, przewodnicząca komitetu organizacyjnego prof. Ewa Florek przedstawiła dziesięcioletnią historię poznańskich spotkań naukowych poświęconych szkodliwości palenia tytoniu. Pierwsze trzy konferencje (2000-2002) odbywały się pod hasłami: „Kobieta i Tytoń”, „Kobieta i Tytoń – Płód pali razem z matką”, „Kobieta i Tytoń – Narodziny wolne od dymu” i dotyczyły tematyki wpływu używania

Prof. Hanewinkel zajmąco uświadamiał słuchaczom, jak podstępnie obraz kinowy wpływa na nasze pozornie wolne wybory

tytoniu na organizm kobiety, kobiety ciężarnej i jej potomstwa. Poza toksykologami, farmakologami, genetykami, farmaceutami, biochemikami, epidemiologami uczestniczyło w nich wielu lekarzy – ginekologów, położników i neonatologów. W tamtym okresie 334 uczestników zaprezentowało 87 prac, które zostały opublikowane w trzech monografiach. Duże zainteresowanie konferencją sprawiło, że rozszerzono tematykę o pulmonologię, onkologię, kardiologię, pediatrię, neurologię, laryngologię, endokrynologię, immunologię, stomatologię, a „Kobieta i Tytoń” przerodziła się w konferencje „Tytoń a Zdrowie” (2003-do chwili obecnej), w których uczestniczyło ponad 1000 specjalistów prezentujących prawie 600 prac. Wśród gości zapraszanych do wykładów plenarnych byli m.in. prof. James Sargent z Dartmouth-Hitchcock Medical Center w Stanach Zjednoczonych, prof. Reiner Hanewinkel z Institut für Therapie- und Gesundheitsforschung i Christian-Albrechts-Universität w Kilonii, Niemcy, prof. Wojciech Piekoszewski z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, prof. Jan Słomiński z Uniwersytetu Medycznego w Gdańsku, prof. Henryk Koroniak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz profesorowie naszego Uniwersytetu: prof. Grzegorz Bręborowicz, prof. Jan Bręborowicz, prof. Andrzej Mackiewicz, prof. Wojciech Dyszkiewicz, prof. Krzysztof Szyfter, prof. Wiesława Biczysko, prof. Jerzy Moczko,

prof. Andrzej Tykarski, prof. Andrzej Wykrętowicz, prof. Andrzej Szyszka, prof. Wojciech Cichy, prof. Stefan Sajdak, prof. Wanda Baer-Dubowska, prof. Jaromir Budzianowski, dr hab. Hanna Billert, prof. UMK Andrzej Marszałek. Poza sesją plenarną, wykładami zapraszanych gości i prezentacjami ustnymi uczestników, corocznie odbywają się sesje plakatowe i tzw. „dyskusje okrągłego stołu”. Tradycją stały się warsztaty, które tematycznie związane są z hasłem przewodnim konferencji.

Od sześciu lat konferencji towarzyszy październikowe (10) wydanie Przeglądu Lekarskiego. Prezentowanych w nim poznańskich wystąpień jest także z roku na rok coraz więcej – w tym roku jest to ponad 100 prac.

Otwarcie z kinem

Na otwierającej konferencję sesji plenarnej jako pierwszy wystąpił prof. Reiner Hanewinkel z z Institut für Therapie- und Gesundheitsforschung i Christian-Albrechts-Universität w Kilonii (Niemcy). Na wstępie podkreślił pierwszeństwo Polski i Poznania w organizowaniu konferencji poświęconych paleniu tytoniu – w Niemczech podobne spotkania odbywają się dopiero od lat sześciu.

Wykład dotyczył wyników badań nad potrzebą zapalenia papierosa (urge to smoke – UTS), występującą u palaczy pod wpływem oglądania scen palenia w filmie, ze szczególnym uwzględnieniem horrorów. Badania przeprowadzono w ciągu czterech tygodni w największym kilońskim multipleksie. Z pomocą kwestionariuszy pytano widzów-palaczy po wyjściu z sali kinowej, jak duża jest ich potrzeba zapalenia papierosa w tej chwili. Filmy, które oglądali widzowie, podzielono na dwie kategorie: zawierające oraz niezawierające scen palenia. W każdej z tych kategorii był jeden horror. Po analizie ankiet uzyskano wyniki sugerujące zależność natężenia UTS od rodzaju oglądanego filmu. Na wzrost UTS miał wpływ i widok osoby palącej i stres wywołany filmowym horrorem – najczęściej największy głód nikotyny deklarowali widzowie horroru ze scenami palenia. Co ciekawe, u palaczy nie zmienia tego reklama antynikotynowa, pokazywana przez projekcję.

Sesja plenarna

Paleniu tytoniu towarzyszą często inne substancje uzależniające czy używki – alkohol, kawa, dopalacze. Stąd od kilku lat na poznańskich konferencjach wprowadzane są również tematy dotyczące uzależnień innymi substancjami obecnymi na polskim rynku. Prof. Wojciech Piekoszewski z UJ przedstawił interesujący, niezmiernie aktualny wykład na temat dopalaczy (speed drugs). Do niedawna określenie to nie budziło większych emocji społecznych. Kojarzyło się głównie z Red Bullem, pozwalającym przetrwać kierowcy w długiej podróży, a pracocholikowi zregenerować się przed kolejnymi zadaniami. Obecnie, po nowelizacji ustawy „O przeciwdziałaniu narkomanii”, na listę substancji kontrolowanych wprowadzono benzylopiperazynę, jej pochodne oraz 17 roślin i ich przetworów. Zachęcamy do zapoznania się z artykułem na temat dopalaczy – Przegląd Lekarski 2009, 66, 10, 861-865 (W. Piekoszewski, E. Florek).

Palenie papierosów jest jednym z najważniejszych czynników ryzyka wystąpienia zdarzeń sercowo-naczyniowych,

a zerwanie z nałogiem może przynieść efekt porównywalny z wynikami farmakologicznej prewencji pierwotnej i wtórnej tych zdarzeń – tak rozpoczął swój wykład prof. Andrzej Szyszka – kierownik II Kliniki Kardiologii UMP. Z kolei prof. Krzysztof Szyfter, który wystąpił na poznańskich konferencjach tytoniowych już po raz dziesiąty, mówił o „Mutacjach supresorowego genu przeciwnowotworowego TP53 w nowotworach tytoniozależnych”. Interesujący okazał się wykład dr hab. Hanny Billert na temat implikacji anestezyjologicznych, dotyczących kobiet w ciąży. Postępowaniem anestezyjologicznym z wyboru zarówno w aspekcie analgezji porodu, jak i znieczulenia chirurgicznego, są blokady centralne, a ciąża, poród i ewentualny pobyt dziecka na oddziale intensywnej terapii noworodkowej stanowią wyjątkową okazję do trwałego zaprzestania palenia. To tylko niektóre tematy prezentowane w sesji plenarnej tegorocznej konferencji.

Pięć sesji referatowych dotyczyło chorób odtytoniowych, biomarkerów narażenia na dym, epidemiologii palenia tytoniu, stanu wiedzy populacji polskiej i jej zachowań oraz programów edukacyjnych i prewencyjnych.

Do tegorocznej sesji posterowej przyjęto 58 plakatów. Ich tematyka dotyczyła nie tylko medycyny sensu stricto, ale również kwestii wychowawczych i społecznych.

Kazimierz Fryś

Dzięki wystawieniu posterów w miejscu publicznym, szansę na ich przestudiowanie mieli nie tylko uczestnicy konferencji

Zapraszamy!

Konferencje „Tytoń a Zdrowie” na stałe zapisały się w kalendarzu ogólnopolskich wydarzeń naukowych. Są również forum dyskusyjnym nie tylko w gremiach krajowych, ale i europejskich, a nawet światowych. Uczestnicy konferencji stali się rozpoznawalni tematycznie dzięki tak szerokiemu zakresowi prowadzonych badań i dyskusji, co jest wykładnikiem zaangażowania polskich naukowców w tematykę chorób odytoniowych i szeroko pojętego Tobacco Control.

Już w tej chwili wszystkich zainteresowanych tematyką tytoniową zapraszamy na kolejną edycję konferencji z cyklu „Tytoń a Zdrowie”, która odbędzie się w Poznaniu w dniach 17-19 listopada 2010. Będzie ona poświęcona skutkom zdrowotnym i społecznym używania tytoniu.

Prof. Ewa Florek
Przewodnicząca
Komitetu Organizacyjnego i Naukowego Konferencji
Magdalena Knapowska-Niziołek

Nowy sprzęt, nowe lokum

Nie nabyto żadnych budynków. A jednak na przełomie października i listopada nasza uczelnia pokazała nowe sale dydaktyczne i naukowe. W Collegium Anatomicum swoje podwoje otworzyła zmodernizowana Katedra i Zakład Histologii, a Zakład Psychologii Klinicznej oraz Zakład Edukacji Katedry Nauk o Zdrowiu wprowadziły się do nowych pomieszczeń w Collegium Stomatologicum.

Kto dawno nie był na terenie Katedry i Zakładu Histologii i Embriologii, zdziwi się niepomierne. Zakończone właśnie dwa pierwsze etapy remontu pozwalają wyobrazić sobie, jak wyglądał budynek Collegium Anatomicum w momencie,

gdy osiemdziesiąt lat temu został oddany do użytku jako Pałac Sztuki na czas Powszechnej Wystawy Krajowej.

Kierujący katedrą inicjator remontu, prof. Maciej Zabel, pokazał odnowione pomieszczenia władzom uczelni i licznie zgromadzonym gościom na uroczystym spotkaniu w piątek 30 października 2009.

Ewa Sumelka

Prof. Maciej Zabel zaprosił do przecięcia wstęgi rektora UMP, prof. Jacka Wysockiego

Preparat bez szkiełka

Największą chlubą katedry jest sala ćwiczeniowa, która zresztą w razie potrzeby może w każdej chwili zamienić się w dwie. Pośrodku 25-metrowego pomieszczenia zamontowano bowiem składaną, dźwiękoszczelną ściankę. Dzięki niej od początku września w poniedziałki i środy można prowadzić równoległe ćwiczenia dla studentów różnych kierunków.

Gdy sala nie jest przedzielona, przy ośmiu stołach może jednocześnie uczyć się 72 studentów. Każdy z nich ma do dyspozycji monitor i klawiaturę, połączoną z umieszczonym wewnątrz stołu terminalem. Za ich pomocą może korzystać z ulokowanej na piwnicznym serwerze bazy ok. 150 zeskanowanych preparatów.

Komfort nauki jest nieporównywalny z dotychczasową pracą na tradycyjnych mikroskopach, ponieważ każdy preparat można oglądać tak całościowo, jak i fragmentarycznie – w powiększeniu do 400 razy. Student może pracować na wybranych przez siebie preparatach i w wygodnym dla siebie tempie. Preparaty nigdy więcej się nie stłuką, a kto przy okazji

chce jednak nauczyć się mikroskopowania, ma i taką możliwość. Na każdym stole stoi jeden mikroskop oraz laptop do dyspozycji asystenta. Na ośmiu 42-calowych ekranach LCD można pokazać wszystkim uczestnikom zajęć interesujący obraz z mikroskopu.

Osprzętowanie sali uzupełniają dwa rzutniki multimedialne wysokiej rozdzielczości oraz kamera, umożliwiająca pokazanie dalej siedzącym tego, co dzieje się przy tradycyjnej tablicy, która zawsze może okazać się potrzebna.

Tak nowoczesną salą dydaktyczną tego typu dla tak dużej liczby studentów nie może pochwalić się żadna inna uczelnia medyczna w Polsce. Nic dziwnego, że postarano się o możliwie najlepsze zabezpieczenia zarówno sali, jak i samego systemu komputerowego, którego nie można zaatakować z zewnątrz.

Skąd te freski

Oczywiście sala ćwiczeniowa na parterze to nie wszystko. Remont objął oba piętra katedry, łącznie z klatką schodową, która zachwyca nowymi, jasnymi deskami stopni. Docenią ten widok wszyscy, pamiętający w tym miejscu smętną, burą olejną. Pokoje naukowe wyposażono w nowy sprzęt – mikroskop konfokalny, sekwenator DNA, aparat do wykonywania PCR w czasie rzeczywistym oraz automatyczną stację dozującą. Korytarze lśnią jasną farbą. Przyjemnie pracować w takim miejscu.

Przy okazji remontu dokonano ciekawego odkrycia na pierwszym piętrze. Po rozebraniu zamykającego korytarz magazynku i zmyciu kredowej farby oczom brygady remontowej i zdumionych pracowników katedry przy suficie ukazały się fragmenty szlaków malarskich, swoistej bordiury, pamiętającej czasy PWK. Postanowiono nie zamalowywać więcej tej zabytkowej już falistej wstęgi. Odpowiednio zabezpieczona i wyeksponowana ozdabiać będzie miejsce wypoczynku i lektury, tworzone tutaj z pomocą stylizowanych na art deco mebli.

Psycholodzy z lustrami

Druga uroczystość otwarcia odbyła się 10 listopada w Collegium Stomatologicum. Od września nową siedzibą

Dzięki lustram i czterem narożnym oknom sala seminaryjna zakładów Katedry Nauk o Zdrowiu wydaje się dużo większa niż jest w rzeczywistości

Aldona Kasprzak

Widząc tak dobre warunki do nauki, zebrani goście mieli pełne prawo żalować, że nie są już studentami

cieszą się tutaj pracownicy zakładów Psychologii Klinicznej i Edukacji, dotychczas cierpiący na niedobór przestrzeni w budynku przy ul. Smoluchowskiego. Nowe lokum prezentowały kierujące zakładami dr Ewa Mojs i dr Mirosława Cylikowska-Nowak. Wśród dziesięciu pomieszczeń jest dziesięcioosobowa sala seminaryjna oraz sala ćwiczeniowa na 30 osób, umiejscowiona na północno-zachodnim narożniku pierwszego piętra. Jej wielkość optycznie zwiększają i doświetlają ją odbitym światłem dwa wielkie lustra, wykorzystywane na zajęciach choreoterapii w ramach podyplomowego studium artereterapii. Tu właśnie symboliczną wstęgę przecięli wspólnie rektor i kanclerz naszego uniwersytetu. Zebrani goście z satysfakcją uznali, że unowocześnienie zakładów Katedry Nauk o Zdrowiu przyczynia się do rozwoju całego wydziału.

Kolejna odsłona w czerwcu

To nie koniec nowości. Trwa trzeci etap modernizacji pomieszczeń należących do Katedry i Zakładu Histologii i Embriologii. W czerwcu przyszłego roku mają się zakończyć prace adaptacyjne na niewykorzystywanym dotychczas strychu nad zachodnim skrzydłem Collegium Anatomicum. Znajdzie się tu Centrum Archiwizacji Obrazów Morfologicznych, do którego dostęp zapewni nowoczesna przeszkolona winda, umożliwiająca sprawną komunikację bez potrzeby przechodzenia przez teren Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej na II piętrze. Przy okazji zostanie odtworzona drewniana stolarka okienna i drzwiowa na I piętrze, zgodnie z zaleceniami czuwającej nad remontem miejskiej konserwator zabytków. W tej chwili trwają prace nad ociepleniem poddasza i utworzeniem podziałów na poszczególne pomieszczenia. Pieniądze na potrzeby remontu pochodzą z Programu Innowacyjna Gospodarka (działanie 2.3 na infrastrukturę informacyjną w nauce).

Magdalena Knapowska-Niziołek

Jak chronić dzieci?

Zagrożenia zdrowotne u dzieci w okresie nauczania początkowego były tematem listopadowego spotkania, w którym wzięli udział przedstawiciele różnych zawodów: pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, promotorzy zdrowia, lekarze i pielęgniarki.

W piątek 13 listopada 2009 r. w Hotelu Trawiński na poznańskiej Cytadeli odbyła się kolejna z cyklu konferencja naukowo-szkoleniowa pod tytułem „Profilaktyka zagrożeń zdrowotnych u dzieci w młodszym wieku szkolnym”. Organizatorami konferencji byli Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego oraz Polskie Towarzystwo Nauk o Zdrowiu. W spotkaniu wzięło udział około 200 osób, w tym wielu studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu UMP.

Karmić, ale nie przekarmiać

O godzinie 9 konferencję uroczystie otworzyła dr hab. Maria Danuta Głowacka – kierownik Katedry Nauk o Zdrowiu. Podczas inauguracji głos zabrała również pani Krystyna Poślednia – członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego oraz pani Zbigniewa Nowodworska – dyrektor Wielkopolskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia.

Część wykładową konferencji rozpoczął wykład dr hab. Marii Danuty Głowackiej pt. „Kształtowanie nawyków żywieniowych i postaw prozdrowotnych w rodzinie”. Po pierwszym wystąpieniu głos zabrała dr Bogna Skowrońska z Kliniki Endokrynologii i Diabetologii Wieku Rozwojowego, prezentując wykład na temat występowania otyłości dzieci i młodzieży. Zapoznała słuchaczy z problemami diagnostycznymi u młodych pacjentów oraz przedstawiła zjawisko zespołu metabolicznego.

Po krótkiej przerwie uczestnicy konferencji mogli wysłuchać prelekcji dr Ewy Mojs z Zakładu Psychologii Klinicznej pt. „Przemoc w rodzinie, mechanizm, terapia” oraz wystą-

pienia dr Ewy Gajewskiej z Katedry i Kliniki Fizjoterapii, Reumatologii i Rehabilitacji na temat rozwoju ruchowego dziecka w wieku szkolnym oraz potrzeby i metod korekcji ewentualnych wad postawy.

Jak się porozumieć

Wszystkie wykłady cieszyły się dużym zainteresowaniem. Podczas przerwy słuchacze, raczej niż kawą i kanapkami, zajęli się wymianą poglądów dotyczących omawianej problematyki oraz dyskusją z wykładowcami. A po przerwie rozpoczęła się część warsztatowa konferencji.

Mgr Alicja Głowacka-Rębała z Katedry Profilaktyki Zdrowotnej oraz mgr Maja Stanisławska-Kubiak z Zakładu Psychologii Klinicznej przeprowadziły warsztaty budowania umiejętności komunikacyjnych z młodzieżą. Uczestnicy mieli szansę nauczyć się rozwiązywać trudne sytuacje, a także dowiedzieć się, w jaki sposób komunikować się z młodymi ludźmi i pomagać im w przezwyciężaniu problemów. W tym celu rozwiązali grupowy test dotyczący wskazanej problematyki, a następnie przy pomocy prowadzących zajęcia zanalizowali poszczególne odpowiedzi.

Konferencja przebiegła zgodnie z programem. Z całą pewnością można uznać ją za udaną, ponieważ przyczyniła się do upowszechnienia wiedzy z zakresu zdrowia publicznego, co potwierdzili sami uczestnicy spotkania.

Tomasz Pacyński
student III roku
Zdrowie publiczne, WNoZ

PIS znaczy Sanepid

Konferencja „O zdrowie publiczne – epidemiologiczne w Wielkopolsce. Tradycja i Współczesność 1919-2009”, zorganizowana przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu, Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Higienicznego oraz Zakład Higieny Katedry Medycyny Społecznej naszego uniwersytetu, odbyła się 5 listopada 2009 w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym UMP.

Okazją do zorganizowania konferencji był jubileusz 90-lecia działalności służb sanitarno-epidemiologicznych w Wielkopolsce i 55-lecie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Wielkopolsce. Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS, zwyczajowa nazwa: „Sanepid”), w której pracuje w wielu lekarzy,

jest wyspecjalizowaną instytucją, sprawującą kontrolę i nadzór nad warunkami higieny w różnych dziedzinach życia. PIS gromadzi również dane epidemiologiczne dotyczące niektórych chorób oraz wydaje decyzje w zakresie chorób zawodowych. Jej historia datuje się od stycznia 1919 roku, kiedy to tuż po

odzyskaniu niepodległości Naczelnik Państwa Józef Piłsudski powołał dekretem Ministerstwo Zdrowia Publicznego, do działań którego – zgodnie z zasadniczą ustawą sanitarną z dnia 19 lipca 1919 roku – należało m.in. zwalczanie chorób zakaźnych ostrych i przewlekłych. W kończącym się właśnie roku mija 90 lat od tego momentu oraz 55 lat od czasu, kiedy to dekretem z dnia 14 sierpnia 1954 r. (Dz. U. Nr 37, poz. 160) powołana została PIS do wykonywania podstawowych zadań z zakresu szeroko pojętej profilaktyki.

Odnaczenia i medal

Otwarcia konferencji, w której wzięło udział około 300 osób, dokonał dr Andrzej Trybusz – Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu. Przywitał licznych gości, wśród których byli: wojewoda wielkopolski Piotr Florek, wicewojewoda Przemysław Pacia, wicemarszałek województwa wielkopolskiego Krystyna Poślednia, posłowie i senatorowie RP, prezydenci miast: Tomasz Malepszy (Leszno), Kazimierz Pałasz (Konin), Janusz Pęcherz (Kalisz), starostowie wielkopolscy (m.in. starosta poznański Jan Grabkowski), dyrektor Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego dr n. biol. Maria Stachowska, Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska Zdzisław Krajewski, dyrektor Centrum Zarządzania Kryzysowego Dariusz Dymek, zastępca Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania Elżbieta Dybowska, państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni: dr Jolanta Świdarska-Kopacz (Gorzów Wlkp.), mgr inż. Jerzy Kasprzak (Bydgoszcz), Jacek Klakočar (Wrocław), lek. med. Krystian Kościów (Opole), mgr Elżbieta Charytoniuk (Gdańsk), Wielkopolski Wojewódzki Lekarz Weterynarii - dr Lesław Szabłoński, dyrektor Wielkopolskiego Centrum Medycyny Pracy Marek Andrzejewski, dyrektor Wielkopolskiego Oddziału NFZ Zbigniewa Nowodworska, przewodniczący Okręgowej Rady Lekarskiej Wielkopolskiej Izby Lekarskiej dr Stefan Soczyński, przewodnicząca Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych mgr Eleonora Kamińska, rektor Lubuskiej Wyższej Szkoły Zdrowia Publicznego prof. Alfred Owoc oraz jako gospodarz prof. Jacek Wysocki, rektor naszego uniwersytetu. Szczególnie ciepło został przywitany były wieloletni dyrektor Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu dr Hubert Rokossowski.

Po wystąpieniach zaproszonych gości Wojewoda Wielkopolski Piotr Florek wręczył zasłużonym pracownikom

Archiwum Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Prof. Marcinkowski jako wiceprezes PTH wręczył wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu, dr Andrzejowi Trybuszowi, pamiątkowy medal towarzystwa

Państwowej Inspekcji Sanitarnej z terenu Wielkopolski odznaczenie „Za zasługi dla ochrony zdrowia”. Natomiast dr Andrzej Trybusz otrzymał pamiątkowy medal wybity z okazji Jubileuszu 110-lecia Polskiego Towarzystwa Higienicznego – podziękowanie za wieloletnią współpracę z towarzystwem. Medal wręczyli wiceprezes PTH Jerzy T. Marcinkowski i członek Prezydium ZG PTH dr n. biol. Aneta Klimberg.

Szczepienie odgania widmo śmierci

W części naukowej konferencji jako pierwszy referat pt. „Szczepienia jako narzędzie zdrowia publicznego” wygłosił prof. Jacek Wysocki. Pokazał obraz, jaki w 1562 roku namalował Pieter Bruegel (starszy) – „Tryumf śmierci”, nawiązujący do epidemii dżumy z roku 1347, kiedy to wymarła 1 mieszkańców Europy. W tym kontekście liczba zgonów z powodu panującej aktualnie pandemii świńskiej grypy jest naprawdę niska! Następnie omówił historię szczepień przeciwko ospie prawdziwej aż do 9 grudnia 1979 (ogłoszenie eradykację ospy prawdziwej przez WHO), progresję eradykacji poliomyelitis, zmniejszanie się zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu B w Polsce i obniżanie się śmiertelności w chorobach zakaźnych w USA wskutek wprowadzenia szczepień ochronnych.

W odpowiedzi na pytanie „dlaczego świat boi się pneumokoków?” prof. Wysocki przedstawił choroby wywoływane

Archiwum Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Na konferencji „O zdrowie publiczne” zebrało się w CKD około 300 osób

przez *Streptococcus pneumoniae* i przypomniał, że przebywanie dziecka w placówkach opiekuńczych zwiększa ryzyko inwazyjnej choroby pneumokokowej. Uniknięcie zakażenia umożliwiła szczepionka 7-walentna (skoniugowana). Kolejna ważna kwestia to zakażenia rotawirusami, także jako zakażenia szpitalne, zapobieganie im poprzez szczepienia ochronne i bezpieczeństwo szczepionek. Na końcu zostały omówione szczepienia przeciwko krztuścowi.

Wykład został dowcipnie zakończony przedstawieniem kolorowego drzeworytu Jamesa Westa z 1803 roku, na którym lekarze składają epidemii podziękowania za dodatkowe zyski.

Wielkopolskie dzieje

Dr n. hum. Andrzej Zarzycki w referacie „Na zdrowie. Od morowego powietrza do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu” przypomniał, że już w 1598 roku Zachariasz Barth wydał w Poznaniu książkę pt. „O epidemii”. Zobaczyliśmy szereg ciekawych starych ilustracji, m.in. anonimowy drzeworyt niemiecki z XV wieku ze sceną z łaźni. Duże poruszenie słuchaczy wywołały fakty dotyczące przeciętnego trwania życia w okresie 1253-1793. Przed 30 rokiem życia umierało wówczas aż 70% chłopów, rzemieślników, biedoty i drobnej szlachty. Wiek 30-50 lat i ponad osiągało zaledwie 25% populacji. Próg starości (60 lat) przekraczało tylko 6% populacji. W roku 1874 dr Jarnatowski w Poznaniu książkę pt. „Higiena czyli nauka o zdrowiu”. Przypomniana została historia Królewskiego Instytutu Higieny z czasów zaboru pruskiego, a następnie historia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Dr Andrzej Trybusz w referacie „Państwowa Inspekcja Sanitarna w województwie wielkopolskim – współczesność” przedstawił misję i zadania PIS, jej strukturę organizacyjną i potencjał w woj. wielkopolskim wraz z sytuacją epidemiologiczną i stanem sanitarnym na przestrzeni ostatnich lat oraz kierunki dalszych działań PIS. W referacie podkreślono bardzo dynamiczny rozwój informatyzacji, uzyskiwanie licznych akredytacji przez laboratoria oraz rozwój laboratoryjnej diagnostyki grypy.

Zadbaj o płuca. Nie pal!

Prof. UM Halina Batura-Gabryel przedstawiła „Cywilizacyjne choroby układu oddechowego”, rozpoczynając od stwierdzenia, że pięć najczęstszych chorób płuc (zapalenie płuc, przewlekła obturacyjna choroba płuc [POChP], gruźlica, rak płuca i astma) jest wg WHO przyczyną aż 17,4% zgonów. Przy tym najważniejszym czynnikiem ryzyka chorób płuc jest palenie tytoniu, a walka z „epidemią” nikotynizmu stała się priorytetem WHO.

Obecnie na całym świecie tytoń pali 1,1 miliarda osób i ta liczba się niestety zwiększa (wg raportu Banku Światowego do roku 2025 wzrośnie do 1,6 miliarda). Poruszenie wśród słuchaczy wzbudziła uwaga, że aż 90% nowych palaczy zaczyna jako nastolatki – i dla wielu z nich będzie to przyczyną śmierci. Przy tym prawdopodobieństwo sięgnięcia po alkohol jest u palącej młodzieży 3 razy większe niż u młodzieży niepalącej; po marihuanę – 8 razy większe, a po kokainę – aż 22 razy większe. Ważnym problemem społecznym jest narażanie dzieci na bierne palenie tytoniu, co znacznie zwiększa ryzyko astmy, zapalenia płuc i zapalenia oskrzeli.

Kolejne interesujące fakty to przyczyny globalnego zagrożenia gruźlicą: zewnętrzne, ogólnoswiatowe (migracja polityczna i ekonomiczna z krajów ubogich o dużym zagruzżeniu, szerzenie się pandemii HIV, rozwój masowej turystyki) i wewnętrzne, krajowe (lekceważenie zagrożenia gruźlicą w krajach o niskich wskaźnikach zapadalności i umieralności, demontaż zdrowotnej infrastruktury organizacyjnej w krajach po przemianach ustrojowych, brak środków finansowych, zła organizacja oraz brak dostępu do służby zdrowia i do leków w krajach ubogich). Na zakończenie prelegentka przedstawiła najważniejsze problemy pulmonologii. Są to: optymalizacja postępowania w chorobach płuc, wykorzystanie nowych zdobyczy diagnostycznych, doskonalenie metod leczniczych oraz powstrzymanie nikotynizmu.

Doktorat o nas

Ostatnie dwa referaty dotyczyły ratownictwa i medycyny katastrof w zagrożeniach środowiskowych (dr Dorota Klimaszuk) oraz profilaktyki jako ciągle niedoceniane ogniwo w systemie opieki zdrowotnej w Polsce (prof. Jerzy T. Marcinkowski). Wspomniano tu o tezach rozprawy doktorskiej pisanej pod kierunkiem prelegenta przez lek. med. Beatę Ziemińską, kierownika Przychodni Medycyny Pracy NZOZ naszego uniwersytetu. Praca ta, pt. „Stan zdrowia pracowników Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu” spotka się zapewne z dużym zainteresowaniem pracowników UMP.

Konferencję podsumował i zamknął dr Andrzej Trybusz. Wszyscy uczestnicy spotkania otrzymali wydanie albumowe książki pt. „W trosce o zdrowie publiczne. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu – tradycja i współczesność 1253-2009”, której autorami są: Jerzy Tadeusz Marcinkowski, Andrzej Trybusz i Andrzej Zarzycki – główny autor i redaktor naukowy. Partnerami konferencji były firmy: „Aquanet”, GlaxoSmithKline” i „Pudliszki”.

prof. Jerzy T. Marcinkowski

Osoby zasłużone dla ochrony zdrowia, wieloletni pracownicy wielkopolskiego „sanepidu”, zostali odznaczeni przez wojewodę

Pierwszy polski parazytolog

Stulecie urodzin twórcy polskiej parazytologii lekarskiej, prof. Czesława Gerwela, uczczono 9 października 2009 na poświęconej mu konferencji naukowej, która odbyła się w sali posiedzeń Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Konferencję „Prof. dr Czesław Gerwel jako człowiek i naukowiec” zorganizowali wspólnie pod przewodnictwem prof. Anny C. Majewskiej Katedra i Zakład Biologii i Parazytologii Lekarskiej UMP, Komisja Medycyny Doświadczalnej i Komisja Historii i Filozofii Medycyny PTPN, Komitet Parazytologii PAN oraz Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego.

Dwie sesje z muzycznym antraktem

W trakcie sesji popołudniowej wygłoszono trzy wykłady: dr Hubert Rokossowski mówił o durze wysypkowym na terenie Polski w wieku XX; prof. Wanda Kocięcka przedstawiła współczesne aspekty epidemiologii i patologii klinicznej włośnicy, natomiast prof. Anna C. Majewska omówiła przydatność wiedzy parazytologicznej dla nauk humanistycznych na przykładzie swojej współpracy z archeologami badającymi doły kloaczne przy ul. Dominikańskiej w Poznaniu.

Jednak pierwsza, przedpołudniowa sesja była całkowicie poświęcona ojcu parazytologii lekarskiej w Polsce. Postać swego nauczyciela oraz jego zasługi naukowo-badawcze przedstawiła prof. Wanda Kocięcka. Wypowiadali się także inni jego uczniowie i współpracownicy, m.in. prof. Zbigniew Pawłowski, który wspominał palące się długo w noc światło w gabinecie na pierwszym piętrze wschodniego skrzydła Collegium Maius. Powiedziano wiele słów nie tylko o naukowych pasjach prof. Czesława Gerwela, ale również o jego życzliwości względem drugiego człowieka. Głos zabrała również wzruszona córka prof. Gerwela, pani Hanna Matysiak. Nastrój zadumy i patriotyzmu, w jaki wprowadziły słuchaczy te wspomnienia, podkreślił recital fortepianowy w wykonaniu prof. Andrzeja Tatarskiego.

Biolog, żołnierz, lekarz

Czesław Gerwel urodził się w Baranowiczach na Kresach Wschodnich 18 lipca 1909 roku. W roku 1929 przyjechał do Poznania i rozpoczął studia w zakresie medycyny i biologii na tutejszym uniwersytecie. Z powodu złego stanu zdrowia musiał zrezygnować z medycyny. Powrócił do niej w czasie wojny, jako student Tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich (1942-1944), gdy po szczęśliwym powrocie z robót przymusowych w Rzeszy zamieszkał z rodziną w Warszawie. Pracował wówczas w Państwowym Zakładzie Higieny, (przemianowanym na „Das Generalgouverneurs Statlichen Institut für Hygiene”), w Dziale Bakteriologii Ogólnej, a potem w Dziale Tyfusu Plamistego. Produkowano tam szczepionki przeciw durowi brzuszemu, a później plamistemu, oficjalnie przeznaczone dla żołnierzy Wehrmachtu i cywilnej ludności nie-

Archiwum Hanny Matysiak

Bogatą kolekcję fotografii Czesława Gerwela z okresu powstania warszawskiego córka profesora przekazała Muzeum Powstania Warszawskiego

mieckiej. Przekazywanie szczepionek ludności polskiej było zabronione pod karą śmierci.

W 1941 roku jako „Orłoś” włącza się w działalność konspiracyjną Armii Krajowej. Przemycza szczepionki przeciw durowi plamistemu dla najbardziej potrzebujących – Żydów z getta, oddziałów partyzanckich oraz służby sanitarnej, najbardziej narażonej na zakażenie Rickettsia prowazeki. Sam również ulega zakażeniu i przechodzi ciężką postać duru plamistego. Krótko potem wybuchła Powstanie Warszawskie. „Orłoś” wraca do stolicy z Warki, gdzie przechodził potyfusową rekonwalescencję. Bierze udział w zdobywaniu budynku PAST-y i w ataku na Bank Gospodarstwa Krajowego. Rozkazem dowódcy AK awansuje do stopnia podporucznika.

Kapitulacja powstania застаje Czesława Gerwela w szpitalu polowym przy ul. Wspólnej, gdzie opiekował się rannymi. Stamtąd – sam ranny – zostaje przewieziony do szpitala polskich jeńców wojennych w Stalagu IV B w Zeithen w Saksonii. Pracuje tam jako lekarz, a po wyzwoleniu kontynuuje studia medyczne w Université Libre de Bruxelles.

Powróciwszy do kraju w 1946 roku, podjął ponownie pracę w Zakładzie Anatomii Porównawczej i Biologii UP. Trzy lata później uzyskał stopień doktora nauk matematyczno-przyrodniczych. Początkowo kierował Pracownią Zoologii i Parazytologii na Wydziale Farmaceutycznym nowoutworzonej Akademii Medycznej, a w 1951 roku – po przyłączeniu tej pracowni do Zakładu Biologii Ogólnej Wydziału Lekarskiego – został mianowany kierownikiem nowopowstałego Zakładu Biologii Ogólnej i Parazytologii Lekarskiej.

Od entomologii do parazytologii

Początkowo w Zakładzie Biologii Ogólnej królowała entomologia, centrum zainteresowania poprzedniego kierownika, prof. Rudolfa Weigla – twórcy szczepionki przeciw durowi plamistemu. Wiązało się to także z zainteresowaniami Czesława Gerwela i jego pracą w PZH podczas wojny. Do 1967 roku w zakładzie prowadzono hodowlę wszy, choć głównie dla celów dydaktycznych.

Jako kierownik Zakładu Czesław Gerwel nawiązał kontakt naukowy z autorem „Précis de Parasitologie”, prof. Emilem Brumptem z Instytutu Parazytologii w Paryżu, a w roku 1957 specjalizował się w zakresie chorób pasożytniczych i tropikalnych w Bernard-Nocht-Institut für Schiffs und Tropenkrankheiten w Hamburgu. Zdobył ogromne doświadczenie, a jednocześnie potrafił dokonywać trafnych wyborów naukowo-badawczych w trudnym okresie rozwoju nauki w naszym kraju.

Od połowy lat 50-tych swoją działalność naukową i organizacyjną poświęcił w pełni utworzeniu w Polsce nowej gałęzi nauki – parazytologii lekarskiej. Z jego inicjatywy w roku 1956 powstała Komisja Parazytologii Lekarskiej (w ramach Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia). Był ministerialnym rzecznikiem problemów parazytologicznych w Polsce. Działal w PAN, Polskim Towarzystwie Parazytologicznym oraz Międzynarodowym Towarzystwie Hidatologicznym. Przez 10 lat był ekspertem Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w zakresie parazytologii. Poczynając od 1956 roku prof. Gerwel uczestniczył w wielu międzynarodowych kongresach parazytologicznych i hidatologicznych, m.in. w Atenach, Taszycie i Rzymie.

Z powodu nasilającej się w owym czasie migracji ludności, prof. Gerwel podjął działania w celu utworzenia Zespołu do Spraw Chorób Tropikalnych w ramach Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia. Od 1967 roku kierował szkoleniem Pracowni Parazytologicznych Wojewódzkich Stacji Sanitarно-Epidemiologicznych w zakresie diagnostyki laboratoryjnej inwazji tropikalnych. W programie było także zwalczanie rodzimych inwazji pasożytniczych tj. zapobieganie, wykrywanie i terapia chorych oraz poznawanie i opracowywanie patologii klinicznej. Profesor był głęboko przekonany, iż realizowanie tych zadań możliwe jest tylko w ośrodkach lekarskich z bazą naukowo-badawczą, w oddziałach klinicznych.

Poradnia, klinika – najpierw u nas

Dzięki niemu Poznań stał się centrum rozwoju polskiej parazytologii – także instytucjonalnie. W roku 1953 przy ul. Słowackiego 8 w Poznaniu powstała pierwsza w Polsce Wojewódzka Poradnia Chorób Pasożytniczych. Osiem lat później, 7 października 1961 roku w PSK nr 2 przy ul. Przybyszewskiego powstaje Oddział Chorób Pasożytniczych

Lukasz Skrzyżczak

Na konferencji wystąpiła również córka profesora, pani Hanna Matysiak. Wzruszona, dziękowała za pielęgnowanie pamięci o ojcu

(początkowo w ramach Katedry i Zakładu Biologii Ogólnej i Parazytologii Lekarskiej). Oddziałem, a potem samodzielną kliniką kierował sam Czesław Gerwel (aż do roku 1970), który tymczasem habilitował się, a w 1961 roku został profesorem. W klinice wprowadził nowoczesne techniki gastroenterologiczne, jednolitą diagnostykę laboratoryjną i racjonalną terapię. W Katedrze Biologii Ogólnej i Parazytologii Lekarskiej, zachęceni przez profesora, jego uczniowie rozwijają działy specjalistyczne: arachnoentomologię, protoparazytologię, epidemiologię i ocenę kliniczną tasiemczyc, badania biologii przywr (*Fasciola hepatica*) i ich środowisk naturalnych w Polsce, biochemię parazytologiczną oraz gastroenterologię kliniczną inwazji pasożytniczych przewodu pokarmowego.

W 1960 roku wybuchła w Mosinie pod Poznaniem nienotowana dotąd w takim rozmiarze epidemia włośnicy (1200 zachorowań). Poznański ośrodek naukowy pod kierunkiem prof. Czesława Gerwela stał się wkrótce autorytetem w problematyce włośnicy na skalę nie tylko krajową, ale i międzynarodową. Rozpoczęty wówczas program badań nad epidemiologią, patogenезą, diagnostyką i metodami leczenia włośnicy otworzył nowy rozdział w dziejach polskiej parazytologii lekarskiej.

On sam

Prof. Kocięcka wspominała prof. Gerwela jako osobę poważną, skupioną i wrażliwą. Swoich zainteresowań nie ograniczał do stworzonej przez siebie dziedziny – interesował go teatr, muzyka i sztuka. Dbał o poprawną polszczyznę. Od swoich studentów i uczniów wymagał klarownego formułowania myśli. Był przenikliwy w ocenie ludzi, wyłuskiwał inteligentnych pasjonatów. Nie tolerował pozorowania działań naukowych. Był wymagającym i surowym nauczycielem. Jako twórca parazytologii lekarskiej w Polsce nawiązał rozległą współpracę międzynarodową i uzyskał uznanie dla polskiego ośrodka badawczego.

Profesor Czesław Gerwel zmarł w wieku 65 lat, 12 września 1974 roku. Jego grób znajduje się na cmentarzu na poznańskim Miłostowie.

Magdalena Knapowska-Niziołek

[korzystałam z tekstu wystąpienia prof. Wandy Kocięckiej oraz publikacji Dariusza Jaworskiego w Gazecie Wyborczej z VII i X 2006]

Drugi doktorat po 50 latach

Absolwentka Akademii Medycznej w Poznaniu z roku 1955, prof. Danuta Malejka-Giganti została wyróżniona przez swą macierzystą uczelnię – dzisiejszy Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego – tytułem doktora honoris causa. Uroczyste wręczenie dyplomu miało miejsce 22 października 2009 w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym przy ul. Przybyszewskiego.

Uroczystość rozpoczęła się w samo południe w auli CKD. Sylwetkę urodzonej, wychowanej i wykształconej w Poznaniu prof. Danuty Malejki-Giganti przedstawiła licznie zebrany promotor jej honorowego doktoratu, prof. Wanda Baer-Dubowska. Omówiła jej zainteresowania zawodowe oraz rozwój kariery naukowej, który młodą doktor AM zaprowadził z Poznania poprzez University of Florida w Gainesville aż do Minneapolis w Minnesocie. Na tutejszym uniwersytecie stanowym oraz w Minneapolis VA Medical Center (podlegającym Departamentowi Spraw Weteranów) kontynuowała ona badania nad metabolicznymi i molekularnymi mechanizmami prowadzącymi do kancerogenezy (szczególnie w gruczole piersiowym). Dzięki odkryciu nowych dróg biotransformacji amin aromatycznych stała się znaną na świecie, wielokrotnie nagradzaną toksykologiem. Jak podkreśliła promotor honorowego doktoratu, prof. Malejkę-Giganti cechowały zawsze wysokie standardy moralne i entuzjazm naukowy.

Wprost nie mam słów

Dyplom doktora honorowego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego wręczył prof. Danucie Malejce-Giganti prowadzący uroczystość prorektor naszej uczelni, prof. Grzegorz Oszkinis. Gratulacje z tej okazji przesłali rektorzy uczelni poznańskich oraz kilku polskich uniwersytetów medycznych. Specjalne gratulacje wraz z prośbą o przyjęcie godności honorowego członka Stowarzyszenia Absolwentów UMP przekazali prof. Zyta Płotkowiak i prof. Marian Krawczyński.

– Jestem głęboko wzruszona. Wprost nie mam słów – tak rozpoczęła swe wystąpienie nowa doktor honorowa naszego uniwersytetu. Dziękując za nadanie tego najwyższego akade-

mickiego wyróżnienia, przypominała, że pierwszy doktorat obroniła także w Poznaniu, dokładnie 50 lat temu.

Na wybór zawodu Danuty Malejki miała wpływ rodzina, związana z farmacją od trzech pokoleń. Studia, dzięki wybitnym nauczycielom, potwierdziły trafność tej decyzji. Ze szczególnym szacunkiem prof. Malejka-Giganti wspominała prof. Franciszka Adamanisa, kierownika Katedry Chemii Farmaceutycznej, gdzie rozpoczęła pracę jeszcze przed uzyskaniem dyplomu. Wspomniała też swój udział przy organizowaniu pierwszej w Polsce nieonkologicznej pracowni izotopowej.

W wykładzie przedstawiła pokrótce temat swoich badań – proces kancerogenezy, a szczególnie początkowe stadium tego procesu, metabolizm kancerogenów. Omówiła również metabolizm tamoxifenu, syntetycznego leku stosowanego w leczeniu raka sutka, podkreślając wielką rolę farmakogenetyki w rozwoju możliwości zindywidualizowania terapii.

Brawa na zdrowie

Na zakończenie uroczystości wystąpił Zespół Instrumentalny Lekarzy i Studentów Medycyny, działający przy Wielkopolskiej Izbie Lekarskiej. Młodzi muzycy pod batutą Dobrochny Martenki wykonali „Arię na strunie G” i „Badianerie” Jana Sebastiana Bacha oraz poruszające „Oblivion” Astora Piazzoli. Uroczystość zamknął prorektor Oszkinis, życząc prof. Malejce-Giganti zdrowia, które pozwoli nie tylko cieszyć się udanym życiem rodzinnym, ale i dalej prowadzić aktywne życie zawodowe. Podobne życzenia wyrazili wszyscy zebrani, obfitymi brawami żegnając opuszczającą salę bohaterkę dnia.

Magdalena Knapowska-Niziołek

Tuż po wręczeniu dyplomu potwierdzającego nadanie honorowego doktoratu, prof. Malejka-Giganti pokazała go zebrany

Po oficjalnej uroczystości wiele osób chciało prywatnie pogratulować bohaterce dnia

Nagrody ministerialne

Minister Zdrowia Ewa Kopacz wręczyła nagrody ministerialne. Wśród nagrodzonych znaleźli się także pracownicy UMP

- **dr hab. Danuta Ostalska-Nowicka** otrzymała indywidualną nagrodę naukową I stopnia za rozprawę habilitacyjną „Ocena wybranych czynników morfologicznych i immunohistochemicznych w prognozowaniu odpowiedzi na leczenie w idiopatycznych zespołach nerczycowych”
- **dr Marek Murias** otrzymał indywidualną nagrodę naukową I stopnia za publikację „Metabolism of resveratrol in breast cancer cell lines: Impact of sulfotransferase 1A1 expression in cell growth inhibition”
- **dr hab. Anna Jankowska** otrzymała indywidualną nagrodę naukową I stopnia za rozprawę habilitacyjną „System transdukcji sygnału cyklicznej guanylowej ROS-GC1 w gonadach męskich”.

Nagrody zespołowe naukowe otrzymali

1. za cykl 5 publikacji na temat biologii komórek mezotelium otrzewnowego;

- **prof. dr hab. Janusz Witowski**
- **dr hab. Krzysztof Książek**
- **mgr Justyna Mikula-Pietrasik**

2. za cykl 8 publikacji na temat aspektów morfologicznych i czynnościowych w obrębie przewodu pokarmowego oraz ich wpływu na przebieg kliniczny wybranych schorzeń

- **dr Tomasz Banasiewicz**
- **prof. dr hab. Michał Dreds**
- **prof. UM dr hab. Ryszard Marciniak**
- **prof. dr hab. Jarosław Walkowiak**
- **dr Aleksandra Lisowska**
- **prof. UM dr hab. Piotr Krokowicz**
- **prof. dr hab. Przemysław Majewski**
- **dr hab. Michał Błaszczyński**

3. za cykl 5 publikacji na temat epigenetycznej regulacji ekspresji wybranych genów w komórkach nowotworowych

- **prof. UM dr hab. Paweł Jagodziński**
- **mgr Michał Łuczak**
- **dr n. przyr. Radosław Januchowski**
- **mgr Anna Sowińska**

Zespołową nagrodę dydaktyczną za redakcję podręcznika „Praktyczna ultrasonografia dopplerowska w położnictwie. Podstawy oceny serca płodu” otrzymali

- **prof. dr hab. Jacek Brązert**
- **dr hab. Marek Pietryga**

Bartosz Pietryga

Doktoraty honorowe dla Poznaniaków

W uznaniu „wybitnych osiągnięć naukowych, klinicznych i organizacyjnych o wymiarze światowym w dziedzinie parazytologii i medycyny tropikalnej oraz zasług dla rozwoju tych dziedzin medycyny w Polsce”

- **prof. Zbigniew Pawłowski**, kierownik Katedry i Kliniki Chorób Pasożytniczych i Tropikalnych naszej uczelni w latach 1970-96

został doktorem honoris causa Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Inżynier Radziński dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Uroczystość wręczenia dyplomu odbyła się w Warszawie 27 listopada 2009 roku.

Kilka tygodni później tytuł doktora honoris causa przedstawicielowi naszego uniwersytetu przyznał także senat Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. W dniu 18 grudnia 2009 w białostockim Pałacu Branickich przyjął go

- **prof. Maciej Zabel**, kierownik Katedry Histologii i Embriologii UMP.

Ewa Sumełka

Nagroda za innowacyjność

Dnia 12 grudnia 2009 Urządzenie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego rozstrzygnięto konkurs „Kuznia Talentów”, promujący kreatywność i innowacyjność studentów oraz młodych pracowników naukowych. Trzecie miejsce za prace nad 1-aza-4, 6-dioksabicyklo(3.3.0)oktanem jako źródłem leków cytostatycznych, pochodnych iperytu azotowego zajął

- **dr Jakub Różański** z Katedry i Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych.

Radość z sukcesu

We wrześniu student Wydziału Farmaceutycznego z Poznania został na drodze wyborów członkiem władz Międzynarodowej Federacji Studentów Farmacji (IPSF). W ramach struktur tej organizacji będzie zajmował się rozwojem zawodowym młodych farmaceutów.

W jednym z poprzednich numerów „Faktów UMP” ukazała się notatka o wizycie w Polsce prezydenta IPSF, Australijczyka Johna Nguyena. Aby nie sprawić kłopotów czytelnikom z jej odszukaniem pozwolę sobie zacytować niewielkiego jej fragmentu:

Wieczorem 4 marca 2009 z kilkudniową wizytą przyjechał do Polski prezydent Międzynarodowej Federacji Studentów Farmacji (IPSF) – John Nguyen z Australii. Przewodzi on organizacji reprezentującej ponad 350 tys. studentów farmacji i młodych farmaceutów z ponad 70 krajów całego świata. Na co dzień IPSF współpracuje z Międzynarodową Federacją Farmaceutów (FIP), WHO, ONZ, UNESCO.

Dzięki wsparciu Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu oraz Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Prezydent IPSF mógł w Polsce zwiedzić Warszawę, Poznań (gdzie spędził dwa dni) i Wrocław.

Podczas wizyty [którą J. Nguyen złożył prof. M.H. Umbreitowi, inicjatorowi powstania Młodej Farmacji w Polsce – przyp. red.] wymieniano poglądy na temat kształcenia farmaceutów w Polsce i w innych krajach, mówiono też o tym, jak ważna jest międzynarodowa wymiana studentów odbywających praktyki studenckie. Była też mowa o działalności kół naukowych, które zachęcają studentów do rozwoju zainteresowań, a w konsekwencji do tworzenia przyszłej kadry naukowej.

Z Młodą Farmacją w świat

Animatorem tej wizyty był Marcin Radke, odbywający obecnie 6-miesięczną praktykę zawodową w aptece po studiach farmaceutycznych. Będąc prezesem Młodej Farmacji w Poznaniu, utrzymywał przez kilka lat ściśle kontakty z IPSF. Pokłosiem tej aktywnej i merytorycznej działalności było zaproponowanie przez władze tej organizacji, aby kandydował w nadchodzących wyborach do jej władz.

Po przemyśleniu sprawy i podjęciu decyzji, kolega Radke stanął do wyborów, które przeprowadzane były poprzez telewideokonferencję i obejmowały swym zasięgiem wszystkie kraje członkowskie IPSF. Kandydaci na poszczególne funkcje prezentowali swoje programy i dyskutowali ze swoimi konkurentami, po czym odpowiadali na pytania na tematy związane nie tylko z funkcją, którą ewentualnie będą pełnili. Po wyczerpaniu dyskusji i pytań światowe gremium studentów farmacji, za pomocą swoich wyłonionych wcześniej krajowych przedstawicieli, oddało głosy na poszczególnych kandydatów zgłoszonych na poszczególne funkcje.

Jakże było moje zaskoczenie i radość, kiedy 15 września 2009 otrzymałem e-maila następującej treści:

Szanowny Panie Profesorze! Piszę do Pana, bo to Pan mnie najbardziej wspierał na ziemi poznańskiej. Właśnie kilka minut temu odbyły się wybory światowego zarządu IPSF, podczas których na drodze konferencji video wybrano mnie Przewodniczącym ds Rozwoju Zawodowego (Chairperson of Professional Development). Serdecznie dziękuję za dotychczasową pomoc! Marcin R. Radke.

Gratulacje

Gratulujemy koledze Marcinowi tego zaszczytnego wyboru i życzymy wielu sukcesów organizacyjnych. Jesteśmy dumni, że student farmacji z Poznania jako pierwszy z Polak został wybrany do tego bez wątpienia ekskluzywnego i ważnego gremium międzynarodowego. Będzie mógł wpływać na kształtowanie wielu spraw dotyczących programów studiów farmaceutycznych i kształcenia zawodowego a przez swoją aktywność będzie rozślawiał imię Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, Poznania i Polski.

prof. UM Michał H. Umbreit

Marcin Radke niecały rok temu organizował wizytę szefa IPSF w Poznaniu

Nie można o tym zapomnieć

Przez osiem wrześniowych dni studenci z Polski i Niemiec poznawali historię pielęgniarstwa czasów nazistowskich. Kontakt z miejscem, gdzie działy się najstraszliwsze zbrodnie XX wieku i z ludźmi, którzy ich doświadczali, uwrażliwił młodych ludzi na wartość ludzkiego życia.

W dniach 11-18 września tego roku w Oświęcimiu odbyło się polsko-niemieckie studenckie seminarium „Pielęgniarstwo w czasach narodowego socjalizmu i dziś”. Organizatorami projektu były Katedra Nauk Społecznych Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, Institut für Public Health und Pflegeforschung Uniwersytetu w Bremie, Fachhochschule we Frankfurcie nad Menem i Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży (MDSM) w Oświęcimiu.

Jak rozszyfrować biografie

Celem projektu było przekazanie studentom kierunków medycznych z Polski i Niemiec wiedzy o zbrodniach narodowego socjalizmu i ich konsekwencjach oraz uwrażliwienie na sytuację życiową i cierpienie osób ocalałych z zagłady – dotkniętych fizyczną i psychiczną traumą. Pielęgniarki i pielęgniarze w obu krajach spotykają się na co dzień z fizycznymi urazami, psychicznymi obciążeniami i niezrozumiałymi niekiedy zachowaniami osób starszych. Biografie tych pacjentów dla współczesnych pokoleń są coraz trudniejsze do rozszyfrowania i zrozumienia. Zmierzenie się z problematyką zbrodni

narodowego socjalizmu na przykładzie byłego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau miało pomóc przyszłym pielęgniarzom i pielęgniarce w wypracowaniu umiejętności niesienia profesjonalnej opieki i wspierania pacjentów z tragicznymi doświadczeniami historii.

W projekcie udział wzięło 10 polskich studentów i 12 studentów niemieckich (grupy po 6 studentów z Bremy i Frankfurtu). Pod kierunkiem mgr Katarzyny B. Głodowskiej z Katedry Nauk Społecznych UMP w seminarium udział wzięły członkinie Studenckiego Koła Etyki i Bioetyki: Anna Jeżewska, Anna Bednarek, Anna Buszka, Kinga Błoszyk, Angelika Gonzalez, Anna Dziubak, Lidia Bachorska, Marta Darcz, Justyna Bałazy i Joanna Badurek.

Nadzór merytoryczny nad naszym przedsięwzięciem objęli profesorowie: ze strony polskiej Michał Musielak, z niemieckiej – Stefan Görres (Bremen) i Eva-Maria Ulmer (Frankfurt am Main). Opiekunami projektu byli mgr Katarzyna B. Głodowska i mgr Jan Głodowski z Katedry Nauk Społecznych UMP oraz doc. Manuela Schoska, dyplomowana nauczycielka zawodu opiekuna socjalnego z Universität Bremen.

Studenckie wykłady

Pierwszy dzień pobytu w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży (piątek 11 września) przebiegł na wstępnym zapoznaniu się przy kolacji. Uczestnicy przybyli około godziny 20. Zmęczenie podróży pozwoliło tylko na wymianę serdecznych uśmiechów.

Następnego dnia po śniadaniu młodzież w polsko-niemieckich dwójkach zaznajamiała się ze sobą, rozmawiała o rodzinie, wykształceniu, hobby. Używaliśmy angielskiego, polskiego lub niemieckiego. Kolejnym punktem było przedstawienie trzech prezentacji z zakresu tematyki Holocaustu, powstawania nazistowskiego planu zagłady niearyjczyków oraz udziału pielęgniarzek w sterylizacji ludności. W ciągu kolejnych dni wysłuchaliśmy kolejnych wystąpień, przygotowanych przez studentów. Polscy studenci przedstawili następujące referaty: (1) *Schwester Marie* – żołnierz walczącego Oświęcimia; (2) *Opieka pielęgniarska w obozach koncentracyjnych na terenie III Rzeszy a w obozach koncentracyjnych w Polsce w czasie okupacji nazistowskiej. Podobieństwa i różnice na podstawie wybranych obozów koncentracyjnych*; (3) *Różnice występujące w sprawowaniu opieki pielęgniarskiej między personelem więziarskim a personelem obozowym w KL Auschwitz* oraz (4) *Stanisława Leszczyńska przykładem profesjonalizmu w opiece nad kobietą ciężarną w KL Auschwitz*.

Referaty niemieckich studentów dotyczyły: (1) *rozwoju systemu organizacyjnego w pielęgniarstwie i jego wpływu na przejęcie odpowiedzialności przez personel pielęgniarski*; (2) *współdziałania służb pielęgniarskich w zbrodniach narodo-*

Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży jest polem wymiany myśli, dialogu ponad granicami kulturowymi i społecznymi oraz porozumienia między narodami

socjalistycznych jako przykładu niebezpieczeństwa bezrefleksyjnego przyjęcia przez personel wyłącznie funkcji wykonawczej; (3) obrazu człowieka w okresie narodowego socjalizmu i jego wpływu na zachowanie pielęgnującej go osoby oraz stosunek do pacjenta oraz (4) zeznań oskarżonych kobiet podczas procesu przeciwko pielęgniarcom i pielęgniarzom w Masteritz-Obrawalde.

Prezentacje każdorazowo kończyły się pełnymi emocjami dyskusjami pomiędzy członkami grup polskiej i niemieckiej. Wynikały one z innej perspektywy historycznej, odnoszącej się częstokroć do doświadczeń rodzinnych. Trudno było unikać tematu winy i poczucia winy.

Konkretni ludzie

Zwiedziliśmy z przewodnikiem obóz koncentracyjny Auschwitz, a następnie jego drugą część – Birkenau. Dzięki uzyskaniu zgody dyrektora Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, dr Piotra M.A. Cywińskiego, studenci mieli możliwość poznania zwykle niedostępnych obiektów muzeum: Bloku 10 oraz Bloku 28. Przenikająca pustka pomieszczeń chowa w sobie wiele cierpień istot ludzkich. To tu lekarze SS przeprowadzali operacje i eksperymenty medyczne, czasem tylko dla zaspokojenia ciekawości na temat budowy ciała człowieka oraz własnych zachcianek.

Organizatorzy zadbali także o przeżywanie historii w kontekście jednostki, bo z nią można się utożsamić. Podczas czterogodzinnego pobytu w archiwum muzeum oraz bibliotece 15 września mogliśmy wyszukać w zbiorach i skorzystać ze zgromadzonych tam relacji oraz wspomnień więźniów.

Tego samego dnia wysłuchaliśmy świadectwa byłej więźniarki KL Auschwitz. Pani Zofia Łyś na nowo odtwarzała wspomnienia z czasu „bycia tylko numerem w spisie więźniów zamkniętych w obozie”. Uważa, iż przeżyła po to, by móc opowiadać o przerażających warunkach panujących w nazistowskich obozach koncentracyjnych. Obietnicę składania świadectwa dała członkom swojej rodziny – ofiarom obozów koncentracyjnych. Kolejny dzień również upłynął nam na rozmowie, tym razem z panem Eugeniuszem Daczyńskim – byłym cywilnym pracownikiem zakładów chemicznych. Opowiadał o katorżniczych robotach wykonywanych przez wychudzonych, bitych a częstokroć zabijanych w czasie pracy więźniów Auschwitz-Birkenau, przenoszących ręcznie szyny i podkłady kolejowe. Nasz gość powtarzał wielokrotnie: „To niewyobrażalne, co tam się działo! Jestem tu po to, aby uświadomić wam, że nie można o tym zapomnieć”.

Dla życia i nadziei

Kolejnym punktem programu seminarium była wizyta w Klinice Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie wysłuchaliśmy wykładu dr Krzysztofa Szwejca na temat syndromu KZ, następstwa traumy setek tysięcy osób. Odwiedziliśmy też przychodnię dla więźniów hitlerowskich obozów koncentracyjnych „Pro vita et spe”. Zatrudnione w ośrodku pielęgniarki zwracały uwagę na profil pacjentów podlegających opiece – osoby w podeszłym wieku, wymagające szczególnego podejścia, wizyt i obecności wolontariuszy. Na rzecz byłych więźniów, najczęściej właśnie z obozu Auschwitz-Birkenau, świadczy się nie tylko profesjonalną opieką medyczną,

Spotkanie z panem Eugeniuszem Daczyńskim

ale także działania z zakresu opieki psychologicznej. Ta grupa pacjentów to często osoby osamotnione, które czasami bez oporów opowiadają swoje historie, lub przeciwnie – niechętnie mówią o przerażających chwilach spędzonych w obozie.

Mimo poruszania tematyki o niezwyklej wadze, w tym zagadnień dotyczących realiów życia obozowego, znajdowaliśmy czas na odpoczynek. Pozwalały na to spotkania integracyjne przy ognisku. W Krakowie mieliśmy również okazję zwiedzić zabytkową część miasta – zamieszkałą niegdyś głównie przez Żydów Kazimierz.

Dziedziczymy zobowiązanie

Chcielibyśmy serdecznie podziękować prof. Michałowi Musielakowi za pomoc merytoryczną i dofinansowanie projektu rozwijającego historię pielęgniarstwa. Dziękujemy władzom naszej uczelni za pomoc w sfinansowaniu seminarium oraz za materiały promocyjne o naszej Alma Mater, które mogliśmy wręczyć jako prezenty naszym koleżankom i kolegom z Niemiec. W szczególności zaś dziękujemy naszym opiekunom: mgr Katarzynie B. Głodowskiej, mgr Janowi Głodowskiemu i mgr Elżbiecie Pasternak za pomoc w zorganizowaniu seminarium w MDSM.

Pobyt w Oświęcimiu uświadomił wielu z nas wartość, jaką jest życie oraz sam człowiek. Myślę, że motywem dla kontynuacji podjętych badań i działań powinny stać się dla nas wszystkie słowa prof. Władysława Bartoszewskiego: „Moje pokolenie, pokolenie ludzi, którzy przeżyli Auschwitz powoli odchodzi. Za kilka lat, może kilkanaście, nikt z żyjących nie będzie mógł powiedzieć – byłem tam, widziałem, przeżyłem. Pozostaną nasze książki, zdjęcia, filmy i pamięć o naszym życiu – świadectwo, które po sobie zostawiliśmy. Pozostaną nasze dzieci, wnuki, prawnuki i nasza nadzieja, że będą pamiętali, iż Auschwitz to zobowiązanie, które się dziedziczy.”

Anna Buszka
III rok pielęgniarstwa, WNoZ
Wiceprzewodnicząca Koła Etyki i Bioetyki

Więcej informacji:
www.katedranaukspolecznych.ump.edu.pl
www.mdsm.pl
www.seminar.bre-fra-po.eu

Dziecko jest cudem

24 października 2009 odbyła się międzyuczelniana studencka konferencja naukowo-szkoleniowa „Dziecko pacjentem przed i po urodzeniu”.

Wykłady na temat opieki nad dzieckiem przedstawili specjaliści z naszego uniwersytetu.

Głównym organizatorem spotkania był Oddział Poznań Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA-Poland. Patronat honorowy nad konferencją objął rektor UMP prof. Jacek Wysocki, natomiast patronat merytoryczny – prof. Janusz Gadzinowski. Aktywnie w pomoc przy zorganizowaniu tego sympozjum zaangażowali się również studenci zrzeszeni w poznańskim oddziale Młodej Farmacji oraz korporacjach akademickich naszego miasta: Masovii i niedawno reaktywowanej Romy oraz Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznań.

Nie tylko wykłady

Dzieci, jako najbardziej bezbronni istotny ludzkie, powinny być otoczone przez nas szczególną opieką i ochroną. Niemal każdego dnia jesteśmy świadkami debaty, w której strony spierają się co do kwestii, od kiedy można mówić o dziecku? Czy płód jest istotą ludzką? Czy ustawa aborcyjna powinna być bardziej restrykcyjna czy może powinna ulec większej liberalizacji? To palące kwestie, które stały się przedmiotem debaty publicznej w Polsce w latach 90-tych i trwają po dziś dzień. Niezwykle często dowiadujemy się także o przeróżnych wynaturzeniach i patologiach, których ofiarami padają dzieci. Nad-

używanie alkoholu przez kobiety w ciąży, porzucanie noworodków – to tematy nieznikające z serwisów informacyjnych. W ramach projektu „Narodowy Dzień Życia” Marzena Kapłon i Angelika Kuczmarska, główne organizatorki tegorocznej konferencji, zorganizowały również wystawę zdjęć zatytułowaną „Dziecko od poczęcia do narodzin”, seminarium „Tajemnica sztucznego poronienia” oraz licytację obrazu studentki UMP Małgorzaty Wysockiej. Dochód z licytacji został przekazany na okno życia w naszym mieście.

Uroczystego wstępu inaugurującego konferencję dokonał prof. Janusz Gadzinowski wyrażając zadowolenie, iż studentki i studenci mimo sobotniego poranka tak licznie odpowiedzieli na zaproszenie organizatorów i przybyli na konferencję, której tematyka jest niezwykle istotna. Rozwój medycyny przedrodzeniowej czy prenatalnej diagnostyki jest dopiero w powijakach, a przed ludzkością są setki i tysiące lat rozwoju. Również dr Paweł Wośicki z fundacji „Głos dla Życia”, która objęła mecenat nad konferencją, skierował słowo wstępne do zgromadzonej braci studenckiej, starając się zwrócić uwagę na unikalną relację, jaka tworzy się w okresie prenatalnym między lekarzem, a dzieckiem. Duże wrażenie zrobiło na wielu uczestnikach konferencji zdjęcie dziecka jeszcze nienarodzonego, które uchwyciło swoją małą dłoń i palec lekarza przeprowadzającego zabieg mający uratować jego życie. Zdjęcie to tylko potwierdza słowa dr Wośickiego, iż więź lekarz-pacjent to coś unikatowego, o co warto się starać.

USG błogosławieństwem. Leki nie zawsze

Plan konferencji podzielony był na dwie części. W części przedpołudniowej z pierwszym wykładem na temat „Rozwoju prenatalnego dziecka – od momentu zapłodnienia do porodu” wystąpił prof. Jacek Brązert z Kliniki Położnictwa i Chorób Kobiety. „Uważam, że to bardzo optymistyczny prognostyk, iż mogę przemawiać do tak licznie zgromadzonego audytorium – powiedział na wstępie profesor. Obowiązkiem lekarzy jest niesienie pomocy i robienie wszystkiego co możliwe, jeśli chodzi o działanie lecznicze. Dziś bez ultrasonografii nie istniałoby ani położnictwo, ani ginekologia. To dzięki ultrasonografii można uzyskać odpowiedź na pytanie o stan dziecka, jego zachowanie, zagrożenia dla jego życia. Początki poznańskiej ultrasonografii sięgają roku 1977, kiedy pierwszy tego typu aparat pojawił się w szpitalu przy ul. Polnej. Mimo doskonałej aparatury w 4 tygodniu trwania ciąży nie widzimy jeszcze nic, można tylko domniemywać prawdopodobieństwo ciąży – zarodek ma 1mm. Dopiero kolejne dni i tygodnie ciąży pozwalają z większą pewnością odnieść się do badań przeprowadzanych w ten sposób.

Konferencję otworzył prof. Janusz Gadzinowski

W kolejnym wykładzie dr hab. Małgorzata Dworacka z Katedry i Zakładu Farmakologii przybliżyła uczestnikom wpływ środków farmakologicznych, stosowanych przez ciężarną, na płód. Jest to istotne zagadnienie, gdyż bardzo często przyszła matka nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości środków, jakie przyjmuje, dla dziecka, które jest w jej łonie. Mówiąc o środkach farmakologicznych, które są stosowane przez kobiety w ciąży, nie ma żadnych wątpliwości, że leki te mogą wywierać działania zarówno mutagenne, karcynogenne oraz powodować dysmorfogenezy. Należy pamiętać, że lek stosowany przez ciężarną może spowodować zaburzenia poporodowe i okołoporodowe. Stosowanie leków przez kobietę w ciąży może także wywołać niekorzystne efekty u dziecka dopiero w późniejszym okresie jego życia. Typowym tego przykładem mogą być problemy z uczeniem się. Istnieje również wpływ leków na predyspozycje do niektórych schorzeń, które występują dopiero w okresie dorosłości – głównie schorzeń ośrodkowego układu nerwowego, zaburzeń płodności, cukrzycy.

Nie zwalczaj stresu alkoholem

Najnowsze dane statystyczne donoszą, że w Polsce każdego roku na 100 urodzeń 3-4 dzieci rodzi się z alkoholowym zespołem płodowym FAS (Fetal Alcohol Syndrome). To dane szokujące, ocenia prof. Lech Torliński z Katedry Chemii i Biochemii Klinicznej. „FAS, jego diagnostyka, epidemiologia, leczenie i rehabilitacja, to zagadnienie zarówno niezwykle

ważne, jak i w mojej ocenie niezmiernie trudne” – podkreślał profesor Torliński. Liczne kampanie społeczne mają uświadomić matkom spodziewającym się potomka, jak tragiczne w skutkach może być dla dziecka picie przez nie alkoholu już w najwcześniejszym stadium ciąży. Nawet najmniejsza ilość alkoholu może powodować duże prawdopodobieństwo wystąpienia u dziecka zespołu umysłowych i fizycznych zaburzeń, które mogą wyrażać się jako opóźnienie umysłowe, dysfunkcja mózgu, anomalie rozwojowe, zaburzenia w uczeniu się i zaburzenia psychologiczne. FAS jest skutkiem działania alkoholu na płód w okresie prenatalnym. Efekty mogą być groźne lub średnio nasilone i wyrażają się obniżeniem IQ, zaburzeniami uwagi i zdolności uczenia się, aż do wad serca, dysfunkcji mózgu i śmierci włącznie. Wiele dzieci doświadcza poważnych zaburzeń zachowania i funkcjonowania społecznego, które trwają całe życie. Na świat przychodzi więcej dzieci z FAS niż z zespołem Downa. Większość przypadków pozostaje niezdiagnozowana lub zdiagnozowana niewłaściwie – wyjaśniał prof. Torliński.

Może łatwiej urodzić razem?

Poród to w życiu każdej kobiety sytuacja niezwykle stresująca. Wywołuje często lęk i obawę o zdrowie dziecka. Niewątpliwie pewnym czynnikiem redukującym stres matki spodziewającej się dziecka może być poród rodzinny. Dr Ewa Mojs, w wystąpieniu „Poród jako sytuacja trudna, porody rodzinne jako czynnik ograniczający stres” wykazała psychologiczne aspekty związane z porodami rodzinnymi. Dla wielu osób taki poród wydaje się czymś ekskluzywnym, czymś, co wiele kosztuje i niesie ze sobą wiele ograniczeń nie tyle dla zdrowia, co dla relacji w rodzinie. W chwili obecnej można zaobserwować, iż wzrasta rola położnych, których zadaniem jest komunikacja z matką oraz informowanie jej o możliwości wyboru formy porodu. Stres to stan emocjonalny, który towarzyszy człowiekowi od narodzin aż do śmierci. U kobiety, zwłaszcza w zaawansowanym stadium ciąży, można zaobserwować duży poziom tego stanu emocjonalnego. Stres może być czynnikiem mającym charakter zarówno pozytywny – mobilizujący, jak i negatywny. Z psychologicznego punktu widzenia istotne jest umiejętne radzenie sobie ze stresem przez matkę spodziewającą się dziecka. Ważne jest, aby matka poznała możliwości swojego partnera – ojca dziecka – i poprawnie z nich korzystała, dokonała przewartościowania sytuacji i potraktowała ją jako wyzwanie. Powinna też poznać swoje zasoby – możliwości i cechy, które będą pomocne w radzeniu sobie ze stresem i odreagowywaniu nagromadzonych emocji.

Szerokie spektrum zagadnień poruszanych podczas konferencji przez wybitnych specjalistów oraz jasność ich przekazu z całą pewnością przyniesie wymierne korzyści wszystkim osobom, które zdecydowały się wziąć udział w szkoleniu. Przyczyni się do poszerzenia wiedzy i umiejętności zdobytych na studiach. Zwiększy świadomość i uczuli na problematykę ochrony zdrowia oraz życia dzieci, tych dopiero poczętych i tych nowo narodzonych.

Konferencje IFMSA gromadzą zainteresowanych słuchaczy mimo wczesnej pory i sobotniego terminu

Marcin Krupka
Politologia UAM WNPiD

Uratuj życie!

To, że jesteś studentem uniwersytetu medycznego, niekoniecznie znaczy, że umiesz udzielić pierwszej pomocy. W takiej chwili nie zajrzysz do książki, lecz umiejętności powinieneś mieć we krwi i to tej sztucznej. Dlatego właśnie ASMR zorganizowało studencki kurs. Można było poczuć się ratownikiem – a wszystko po to, by umieć nim być, gdy zajdzie tego potrzeba.

Akademickie Stowarzyszenie Medycyny Ratunkowej (ASMR) jest organizacją działającą na naszej uczelni od 1993 roku. Zajmuje się propagowaniem wiedzy z zakresu medycyny ratunkowej i pierwszej pomocy. Medycyna ratunkowa jest wiedzą, której nie można nauczyć się z książki. Dzięki zajęciom na fantomach i pozorowanym scenkom wyrabia się umiejętność reakcji i właściwych działań w sytuacji nagłego zagrożenia zdrowia i życia.

Oj, ale się działo

Bierzemy udział w zabezpieczeniach medycznych i pokazach ratowniczych. W tym roku mieliśmy okazję uczestniczyć w ogólnopolskich otwartych zawodach ZHP w Poznaniu. Po czerwcowych zajęciach z zakresu pierwszej pomocy dla fundacji „Mały piesek Zuzi”, zajmującej się dogoterapią w ośrodku wypoczynkowym w Stawiskach i późniejszym szkoleniu dla pracowników Collegium Chmiela, pod koniec listopada wspólnie z poznańskim oddziałem IFMSA zorganizowaliśmy kurs „Save Life” dla studentów naszej uczelni.

Zajęcia w 4-5 osobowych grupach z użyciem dużej ilości sprzętu i sztucznej krwi były ciekawą odmianą dla uczestników. Przekazywaliśmy informacje na krótkich wykładach, po których następowały ćwiczenia praktyczne. Teoria natychmiast stawała się praktyką. Brali w nim udział studenci m.in. pielęgniarstwa, fizjoterapii czy medycyny, jednak poziom ich podstawowych umiejętności był porównywalny. Krwawa, niezapowiedziana pozoracja bardzo zaskoczyła uczestników szkolenia, pozwoliła poczuć przez chwilę smak ratownictwa i zweryfikować wiedzę zdobytą na kursie.

2010 z płytą ASMR

Obecnie odbywa się szkolenie dla licealistów w poznańskim „Marcinku”. W planach mamy szkolenie dla PTSS i dla stowarzyszenia osób niepełnosprawnych „Ad Astra” UAM oraz szkolenie z zakresu zaawansowanych czynności resuscytacyjnych.

We współpracy ze stowarzyszeniem „Droga i Bezpieczeństwo” wydaliśmy kalendarzyki na rok 2010 i plakaty ze schematem podstawowych zabiegów resuscytacyjnych.

Jednak największym przedsięwzięciem tego roku było stworzenie płyty o pierwszej pomocy. W sposób przystępny również dla laików przekazujemy na niej podstawową wiedzę na ten temat. Dzięki profesjonalnej oprawie graficznej przekaz jest ciekawy i pozwala na aktywne przyswajanie niezbędnych umiejętności.

Płyta będzie rozdawana bezpłatnie na szkoleniach i spotkaniach Akademickiego Stowarzyszenia Medycyny Ratunkowej, zajęciach w Katedrze Medycyny Ratunkowej i przez stowarzyszenie „Droga i Bezpieczeństwo”.

Żadne jednak materiały nie zastąpią profesjonalnych kursów, spotkań a przede wszystkim ćwiczeń z zakresu medycyny ratunkowej i pierwszej pomocy. Umiejętność udzielania pierwszej pomocy przez przypadkowych świadków zdarzenia – tak jak decyzje ratowników – ma często kluczowe znaczenie dla rokowania poszkodowanych i chorych.

Anna Żądło
Przewodnicząca ASMR

A co ja bym zrobił?...

Studenckie Koło Naukowe Etyki i Bioetyki rozpoczęło cykl spotkań, poświęconych opiece medycznej w warunkach obozu koncentracyjnego. Zapraszamy na cztery kolejne referaty.

W czwartek 26 listopada 2009 roku w budynku Centrum Stomatologii UMP odbył się wykład otwarty rozpoczynający cykl spotkań organizowanych w roku akademickim 2009/2010 przez Studenckie Koło Naukowe Etyki i Bioetyki. Cały cykl poświęcony będzie tematyce opieki medycznej w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau.

Jak to było

Studentki III roku pielęgniarstwa: Justyna Bałazy, Joanna Badurek i Marta Darcz przedstawiły referat pt. „Opieka medyczna w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau”. Celem wykładu było przekazanie studentom naszej Alma

Mater wiedzy o zbrodniach narodowego socjalizmu i ukazanie funkcjonowania „opieki medycznej” w obozach koncentracyjnych.

Wykazano różnice między opieką sprawowaną przez personel delegowany do prac przez kierownictwo obozu (więźniowie ‘polityczni’ i ‘karni’ z brakiem wykształcenia medycznego, niechętni do podejmowania zleconych działań) i czynnościami sprawowanymi przez profesjonalistów (więźniów – lekarzy, pielęgniarki i położne). Opisano mizerne środki, jakimi dysponował zespół pielęgniarsko-medyczny. Powszechny i permanentny brak leków, środków opatrunkowych. Podjęto również próbę zdefiniowania działań, w jakie zaangażowany był personel medyczny – zarówno SS, jak i więziarski – w tym współdziałal w eksperymentach medycznych.

W referacie wykorzystano świadectwa byłych więźniów, którzy przeżyli obóz KL Auschwitz-Birkenau. Zeznania – materiały źródłowe, dotyczyły zarówno warunków panujących w rewirze obozowym (relacje m.in. lekarza-więźnia Władysława Fejkela, położnej-więźniarki Stanisławy Leszczyńskiej), jak i postrzegania interwencji medycznych przez osoby, na rzecz których je podejmowano (wspomnienia m.in. więźniarki Zofii Posmysz).

Na koniec spotkania członkinie koła wyświetliły multimedialny pokaz przejmujących zdjęć. Odpowiednio dobrany podkład muzyczny przyczynił się do wywołania silnych emocji u widzów. Było to celowe. Chodziło o to, by jeszcze bardziej przybliżyć słuchaczom wydarzenia mające miejsce blisko 70 lat temu. Organizatorom wykładu zależało, by każdy z uczestników spotkania choć na chwilę zatrzymał się, zastanowił i spróbował wcielić w sytuację byłych więźniów. Odpowiedział na pytanie: Jakie czynności podjąłbym lub pojąłabym na miejscu personelu medycznego, przebywającego i pracującego w tak trudnych warunkach?

Pamiętaj o przysiędze

Myślę, że analiza wydarzeń z przeszłości uświadamia wielu z nas wartość, jaką jest życie ludzkie oraz drugi człowiek. Nie wystarczy bowiem być ekspertem w swojej dziedzinie, dążyć

do poznania tego co jeszcze nie znane, ale przede wszystkim należy postępować moralnie, aby nie dopuścić do powtórzenia podobnie tragicznych wydarzeń.

Za uczestnictwo w czwartkowym wykładzie dziękujemy wszystkim obecnym, wśród których był prof. Michał Musielak, zawsze wspomagający nas w działaniach naszego koła – nie tylko merytorycznie, ale i finansowo.

Pamiętajmy, iż jako personel medyczny jesteśmy zobowiązani do przestrzegania Przysięgi Hipokratesa: „(...) w czystości i niewinności zachowam życie swoje i sztukę swoją, (...) Do jakiegokolwiek wejść domu, wejść doń dla pożytku chorych, nie po to, żeby świadomie wyrządzać krzywdę lub szkodzić w inny sposób, wolny od pożądań zmysłowych tak wobec niewiast jak i mężczyzn, wobec wolnych i niewolników.”

Anna Buszka
Wiceprzewodnicząca Koła Etyki i Bioetyki
studentka III roku
Pielęgniarstwo, WNoZ

Osoby zrzeszone w studenckich kołach naukowych korzystają z doskonałej okazji do przyzwyczajania się do publicznego prezentowania swoich poglądów i wyników pracy naukowej

Studenckie Koło Naukowe
Etyki i Bioetyki
 Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Studenckie Koło Naukowe Etyki i Bioetyki serdecznie zaprasza na kolejne spotkania w Collegium Stomatologicum (I piętro, sala wykładowa 202):

21 stycznia 2010 *Zbrodnicza medycyna. Szpitale w obozach koncentracyjnych III Rzeszy.*

18 marca 2010 *Zbrodnicza medycyna. Eksperymenty medyczne w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau.*

15 kwietnia 2010 *Stanisława Leszczyńska przykładem profesjonalizmu w opiece nad kobietą ciężarną w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau.*

20 maja 2010 Maria Stromberger – żołnierz Oświęcimia.

Więcej informacji:

www.katedranaukspolecznych.ump.edu.pl (zakładka Studenckie Koło Etyki i Bioetyki)

Życiodajna śmierć

Postać znanej szwajcarsko-amerykańskiej badaczki śmierci, dr Elisabeth Kübler-Ross, jest inspiracją organizowanej od pięciu lat w Białymstoku konferencji naukowo-szkoleniowej. Studentki Wydziału Nauk o Zdrowiu UMP przywiozły stamtąd w tym roku cztery wyróżnienia.

W życiu – jak mówią – pewnym można być tylko śmierci, która jest naturalnym końcem każdego życia. Jednak w życiu tak się dzieje, że niezwykle rzadko myślimy o śmierci, nie zastanawiamy się jak jest u jej progu i jak ten próg się przekracza. Skupiamy się na niekończącym się maratonie życia, w którym rywalizujemy, pochłaniamy, walczymy, nie zastanawiając się nad konsekwencjami naszych poczynań. Może jednak czasem warto zwolnić?

Nie tylko smutek i cierpienie

„Życiodajna śmierć” to tytuł książki dr Elisabeth Kübler-Ross, która przez ponad 20 lat prowadziła badania nad śmiercią, nad stanem tuż przed nią i po niej. Potrafiła rozmawiać z umierającymi pacjentami przez wiele godzin, okazując im ciepło i troskę, nie będąc oschłym naukowcem. To właśnie ku jej pamięci co roku na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku odbywa się konferencja pod tym samym tytułem. Konferencja, tak jak książka, pozwala nam zwolnić tempo życia, spojrzeć na nie z innej perspektywy.

W tym roku sympozjum odbyło się w dniach 10-13 grudnia. W czasie konferencji prezentowano przeróżne formy prac dotyczących śmierci. Jedną z nich, „Dlaczego śmierć mojego taty była piękna?”, przedstawiono w formie dialogu, pokazując w jaki sposób przeżywać śmierć najbliższych.

Reprezentantki UMP zdobyły cztery wyróżnienia.
Od lewej: Kinga Błoszyk, Anna Bednarek, Anna Buszka i Anna Jeżewska.

Odbył się też m.in. pokaz filmu „Pogrzeb Braminki” w reżyserii Barbary Lorynowicz. Reżyserka ukazała zwyczaje związane z pochówkiem, które panują w Indiach. Niezwykle ciekawe jest to, że wschodnie kultury Azji potrafią tak radośnie żegnać zmarłych w przeciwieństwie do obyczajów panujących w Europie. Ale nasze pochodzenie poniekąd wymusza na nas podporządkowanie się tradycjom kulturowym. Dlatego, tak jak powiedziała kierownik sympozjum pani prof. dr hab. Elżbieta Krajewska-Kulak, konferencja jest organizowana właśnie po to, by nasze postrzeganie śmierci nie było powiązane tylko z samym smutkiem i cierpieniem.

Dumne, choć zaskoczone

Na białostockiej konferencji nie zabrakło też nas – studentek przedstawicieli Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, naszej uczelni. Na zjazd wybrały się cztery studentki ze Studenckiego Koła Naukowego Etyki i Bioetyki (Anna Buszka, Anna Bednarek, Kinga Błoszyk, Anna Jeżewska), aby także zaprezentować swoje prace naukowe: „Ocalenie przez pielęgowanie na przykładzie obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau i Dachau” (pisaną pod kierunkiem mgr K. Głodowskiej) oraz „Zgoda pacjenta na świadczenia zdrowotne na przykładzie osoby z tętniakiem aorty brzusznej. Aspekty medyczne, etyczne i prawne” (pisaną pod kierunkiem prof. M. Musielaka).

Wystąpienie naszych studentek wywarło na pozostałych uczestnikach bardzo dobre wrażenie, co zaowocowało czterema wyróżnieniami – za dwie przedstawione prace, za sesję plakatową i dla całego koła naukowego – oraz publikacją prac w specjalnie wydanej monografii. Wyjazd na konferencję był zatem dla nas wszystkich wielkim osiągnięciem, którego się nie zupełnie nie spodziewaliśmy. Dało nam to motywację do dalszej pracy oraz rozwoju na rzecz nauki. Serdecznie dziękujemy prodziekanowi Wydziału Nauk o Zdrowiu, prof. Michałowi Musielakowi za umożliwienie nam wyjazdu, który był dla nas tak ważnym doświadczeniem.

Wszystkich zainteresowanych współpracą ze Studenckim Kołem Naukowym Etyki i Bioetyki chcemy zaprosić na kolejne spotkanie, które odbędzie się w dniu 21 stycznia 2010 w Collegium Stomatologicum w Sali 202. Tematem będzie „Zbrodnicza medycyna. Szpitale w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau”. Osoby obecne na zebraniu koła będą miały szansę wziąć udział w kwalifikacji do wyjazdu na seminarium polsko-niemieckie do Bremy.

Anna Jeżewska
Przewodnicząca Koła Etyki i Bioetyki

Święto Dziękczynienia

W czwarty czwartek miesiąca, 26 listopada 2009, po raz kolejny odbyła się integrująca wszystkich studentów anglojęzycznych impreza przy tradycyjnym indyku. Budynek Collegium Stomatologicum był tego wieczoru kolorowy, pełen gwaru, śmiechów i mniej lub bardziej egzotycznie brzmiących języków. Konsumpcję i tańce poprzedziło wystąpienie pełnomocnika ds. nauk podstawowych Centrum Nauczania w Języku Angielskim, dr hab. Grzegorza Dworackiego oraz wręczenie najlepszemu studentowi stypendiów i listów gratulacyjnych. Siedemdziesięciu sześciu stypendystom gratulowali wspólnie rektor prof. Jacek Wysocki i prorektor prof. Grzegorz Oszkiniś. Wśród nagrodzonych była Katarzyna Siuda z Kanady, w konkursie InterSTUDENT uznana w tym roku za najlepszą zagraniczną doktorantkę w Polsce.

MKN

Narty dla pracowników

Dr Andrzej Dekert, emerytowany wieloletni szef Studium WFiS naszej uczelni serdecznie zaprasza wszystkich pracowników (także emerytowanych) UMP oraz ich rodziny do uczestnictwa w obozie narciarskim we Włoszech w terminie **26 II – 6 III 2010**.

Koszt 1900 zł obejmuje przejazd autokarem (wyjazd z Poznania), opiekę pilota, hotel ***, śniadania i obiady-kolacje, ubezpieczenia (w tym OC na stoku) oraz ski-pass. Wyjazd organizuje biuro BOOS, w którym można uzyskać szczegółowe informacje (www.boos.poznan.pl; 061-833-93-35).

Bal Dziekanów

Obchody 90-lecia powstania Wydziału Lekarskiego na Uniwersytecie Poznańskim rozpocznie **13 lutego 2010** roku uroczysty Bal Dziekanów pod patronatem JM Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego prof. Jacka Wysockiego.

Impreza odbędzie się w pawilonie 11 MTP (iglica) i rozpocznie się polonezem o godzinie 20. Później świętującym urodziny uczelni towarzyszyć będzie tradycyjna muzyka jazzowa w wykonaniu poznańskiego sekstetu Dixie Company oraz występ gościa-niespodzianki.

Bilety na bal w cenie 250 zł za osobę są do nabycia w CKD, biurze BOKIZ przy ul. Tęczowej 3 oraz poprzez stronę internetową www.bokiz.pl.

Wszystkich pracowników naszej uczelni serdecznie zapraszają dziekani Wydziałów Lekarskich I i II, Farmaceutycznego oraz Nauk o Zdrowiu: prof. Ryszard Marciniak, prof. Andrzej Tykarski, prof. Edmund Grzeško-wiak i prof. Włodzimierz Samborski

Książki

Seksuologia a etyka seksualna i problem przemocy seksualnej wobec dzieci

Celem tej publikacji jest ukazanie, w świetle wielowymiarowości przestrzeni czynników sterujących ludzką seksualnością oraz w świetle wielowymiarowości poznania naukowego – tak w medycynie seksuologii jak i w etyce seksualnej – jednoznaczności wymienionych nauk w ocenie, że przemoc seksualna wobec dzieci, uderzając w godność niewinnej osoby – istotę dziecięctwa, jest szczególnym rodzajem zła.

Podjęcie takiego tematu i charakter pracy wymagają zastosowania złożonej metody. W pierwszym rozdziale, który stanowi rys historyczny rozwoju poznania naukowego zastosowano metodę historyczną – odwołano się m.in. do faktów z historii medycyny. W pozostałych rozdziałach natomiast posłużono się metodą analityczno-syntetyczną. Często jest to analiza porównawcza, np. dotyczy ona porównania podejścia do spraw płci medycyny i podejścia do spraw płci etyki seksualnej. Analiza porównawcza dotyczy też np. uwarunkowań kulturowych kierujących seksualnością. Nawiązano też do obserwacji i doświadczeń klinicznych autorki – jako seksuologa, ginekologa dziecięcego i położnika – dotyczących problemu pedofilii, kazirodztwa i pornografii dziecięcej.

Grażyna Jarząbek-Bielecka, „Seksuologia a etyka seksualna i problem przemocy seksualnej wobec dzieci”. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2009, s. 197.

Edukacja zdrowotna. Możliwości, problemy, ograniczenia

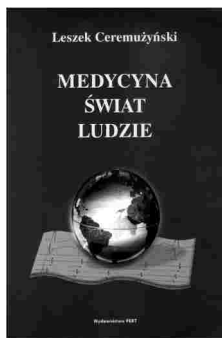
Książka Edukacja zdrowotna. Możliwości, problemy, ograniczenia jest próbą refleksyjnego ujęcia zasadniczych osiągnięć edukacji zdrowotnej, ale i przeszkód, które mogą znacząco ograniczyć współczesnego człowieka w dążeniu do „zdrowia idealnego”.

Praca, którą oddaję do rąk Czytelników, uwzględnia złożoność analizowanej problematyki. Edukacja zdrowotna jako termin służy bowiem do określania różnorodnych zjawisk. Ludzie są zachęceni do rozwijania zachowań zdrowotnych lub modyfikacji dotychczasowych praktyk związanych ze zdrowiem w różnych sytuacjach – wtedy, gdy są zdrowi; podlegając potencjalnemu ryzyku zachorowania na jakąś chorobę (niekiedy w odległym czasie); podczas istniejącej już choroby, niepełnosprawności; czy wreszcie – w kontekście zbliżającego się kresu życia.

Książka ta jest adresowana do szerokiej grupy odbiorców – od pedagogów, socjologów, psychologów, filozofów badających problemy związane z uczeniem się zdrowych zachowań.

wań, poprzez praktyków edukacji zdrowotnej, do studentów różnych kierunków studiów – zdrowia publicznego, pedagogiki, socjologii, psychologii, pracy socjalnej, medycyny, pielęgniarstwa, położnictwa lub fizjoterapii. [z *Wprowadzenia*]

„Edukacja zdrowotna. Możliwości, problemy, ograniczenia” pod red. Mirosławy Cylkowskiej-Nowak. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2008, s. 278.

Medycyna, świat, ludzie

Fascynująca opowieść zasłużonego polskiego kardiologa, który z wielką swadą na kanwie własnych przeżyć (niejednokrotnie komicznych) przedstawił dzieje Polski, postrzeganie Polaków na świecie, rozwój światowej i polskiej kardiologii. Bardzo ciekawie oddał zgrzebne i absurdalne realia PRL-u w kontekście medycznym. Mimo że Poznań i poznaniacy prawie w tej historii nie występują,

najusilniej polecam Państwu tę arcyciekawą lekturę, podpisując się pod apelem autora: „Wspomnienia każdego człowieka są bardzo ciekawe – i to niezależnie od jego wykształcenia, pozycji społecznej itd. Każdy zaobserwował coś interesującego, przeżył jakieś niezwykle zdarzenie – szczęśliwe czy dramatyczne. A jak zachował się w tym swoim szczęściu – a jak w nieszczęściu? Każdego nawiedziły ciekawe myśli lub od innych usłyszał coś, co pamięta. Zatem wołam – ludzie, zapiszcie to!”

Życie zbyt szybko dopisało smutny finał tej książki. Profesor Ceremużyński zginął tragicznie 26 listopada 2009 roku.

Leszek Ceremużyński, „Medycyna, świat, ludzie”. Wydawnictwo PERT, Warszawa 2009, s.472.

W trosce o zdrowie publiczne. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu – tradycja i współczesność 1253-2009

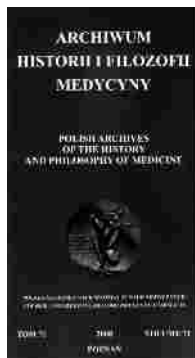
Książka prezentuje dzieje zinstytucjonalizowanej troski o zdrowie mieszkańców naszego miasta (i regionu), sięgając aż do czasów lokacji Poznania. Zamiast wstępu umieszczono rozdział o morowym powietrzu (pod tym pojęciem należy rozumieć epidemie różnych chorób zakaźnych), które przez setki lat było jednym z podstawowych problemów miejskich społeczności. W kolejnych rozdziałach przedstawiono coraz nowocześniejsze przedsięwzięcia i instytucje, powoływane ku zabezpieczeniu higienicznemu poznaniaków. I tak do WSS-E dochodzimy poprzez m.in. wyimki z miejskich wilkierzy, budowę wodociągów, rynsztoków i fontann, działalność Komisji Dobrego Porządku, historię usuwania z miasta śmieci i działalność Królewskiego Instytutu Higienicznego. Sporo miejsca poświęcono także służbom san.-epid. w okresie międzywojennym.

Współczesność WSS-E opisano m.in. poprzez wywiady z czynnymi i emerytowanymi pracownikami stacji. Warto też

wspomnieć o bogatej szacie ikonograficznej książki – tak w części historycznej, jak i współczesnej.

Jerzy Tadeusz Marcinkowski, Andrzej Trybusz, Andrzej Zarzycki, „W trosce o zdrowie publiczne. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu – tradycja i współczesność 1253-2009”. Wydawnictwo i Drukarnia Uni-Druk s.j., Poznań 2009, s.158.

Czasopisma

Archiwum Historii i Filozofii Medycyny 2008 (tom 71)

Wydany we wrześniu 71 pierwszy tom „Archiwum” za rok 2008 otwiera interesującą, bardzo osobisty artykuł redaktora naczelnego pisma, podsumowujący wydarzenia tegoż roku z perspektywy historyczno-medycznej. Zamyka go zaś zapowiedź XXII Krajowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji, który odbędzie się w połowie 2010 roku w Łodzi. A pomiędzy tymi biegunami znajdują

czytelnicy m.in. prace dotyczące spraw poznańskich, a mianowicie omówienie rozprawy Heliodora Święcickiego „O estetyce w medycynie”, podsumowanie zorganizowanej w naszym mieście konferencji naukowej, poświęconej życiu i dziełu Alberta Schweizera, recenzję książki Bogusława Pawlaczyka „Biblia a medycyna” czy wspomnienie o związanym przecież z naszym miastem i tutejszym uniwersytetem Rudolfe Wiegłu.

Archiwum Historii i Filozofii Medycyny 2008 (tom 71), red. naczelny Roman K. Meissner. Wydział VI Nauk Medycznych PAN, Polskie Towarzystwo Historii Medycyny i Farmacji, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Przegląd Lekarski 2009/66/10

Podobnie jak w poprzednich latach, poznańskiej konferencji „Tytoń a zdrowie” – tym razem dziesiątej, jubileuszowej – towarzyszy specjalne wydanie Przeglądu Lekarskiego. Zamieszczono w nim ponad 100 prac prezentowanych przez uczestników listopadowej konferencji (ponad 80 prac oryginalnych oraz prace poglądowe i streszczenia). Dotyczą

one konsekwencji zdrowotnych używania tytoniu, w odniesieniu do różnych dziedzin medycyny, m.in. ginekologii, położnictwa i neonatologii, pulmonologii, foniatrii, stomatologii czy onkologii, a także kwestii na pograniczu medycyny oraz promocji zdrowia, socjologii, psychologii a nawet historii.

Przegląd Lekarski 2009/66/10, red. nac. Władysław Sułowicz, red. zaproszeni Ewa Florek i Wojciech Piekoszewski. Wydawnictwo Przegląd Lekarski, Kraków.

Stawiamy na mobilność

Przedstawiciele poznańskich uczelni – ich władz, wykładowców, pracowników i studentów – spotkali się w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym UMP, aby debatować o studiach i praktykach zagranicznych. Wyjazdy dają wiele korzyści, więc – korzystajmy!

W dniu 4 listopada 2009 roku odbyła się w CKD „Debata na temat Mobilności”. Imprezę zorganizowała nasza uczelnia i Agencja Narodowa Programu LLP ERASMUS. Była to jedna z sześciu debat planowanych w największych polskich ośrodkach akademickich. Głównym przedmiotem debaty było omówienie problemów związanych z szeroko rozumianą mobilnością oraz czynników, które ją wspierają. Temat przewodni został wywołany przez Komisję Europejską, która wyznaczyła sobie zadanie wysłania do roku 2013 trzech milionów studentów na część studiów i praktyk za granicę. Drugim powodem było uruchomienie na stronach internetowych programu LLP ERASMUS tzw. Zielonej Księgi, która ma posłużyć do zebrania pomysłów na jego ulepszenie i rozwój (http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/consult/index_en.html)

Trudy na drodze do korzyści

Do udziału w debacie zaproszono uczelnie wyższe miasta Poznania. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz poznańskich uczelni, ich studenci, nauczyciele akademicy, koordynatorzy uczelniani, wydziałowi oraz pracownicy administracyjni zaangażowani w realizację programu Erasmus. W wyniku dyskusji wyłoniono najistotniejsze problemy związane z mobilnością: różnice programowe, brak elastyczności przy ustalaniu programu studiów i zaliczaniu przedmiotów, niechęć ze strony nauczycieli, zbyt niska kwota stypendium, brak informacji i zbyt słaba promocja programu.

Pozytywnych stron wyjazdów jest wiele. Dla uczelni to przede wszystkim międzynarodowe studium, uporządkowanie systemu transferu i akumulacji punktów ECTS, większe otwarcie na obcokrajowców i możliwość wdrożenia różnorodnych metod kształcenia. Ci, którzy wyjeżdżają mówią z kolei o korzyściach płynących z poznania innych metod nauczania, poznania nowych kultur, nabycia samodzielności i umiejętności radzenia sobie z problemami. Mobilność z czasów studiów przygotowuje do mobilności w życiu zawodowym, także poprzez podniesienie umiejętności posługiwania się językami obcymi.

Po szerokiej dyskusji na koniec debaty podkreślono, że mobilność jest ważnym czynnikiem stymulującym zarówno rozwój uczelni, jak i uczestników wymiany. Trudno sobie wyobrazić nowoczesną uczelnię bez oferty studiów i praktyk za granicą. Coraz częściej słychać także głosy o konieczności konstruowania programów z obowiązkowym wyjazdem poza macierzystą uczelnię.

Troszkę statystyki i przypomnienia

Nasza uczelnia uczestniczy w programie wymiany od roku 2000. Najpierw był to program Socrates-Erasmus, obecnie Erasmus. Do chwili obecnej z możliwości odbycia części studiów i praktyk za granicą skorzystało w sumie 283 studentów

Program Erasmus, o czym rzadko się pamięta, umożliwia wyjazdy nie tylko studentom, ale i nauczycielom akademickim

wszystkich wydziałów. Najwięcej studentów wyjechało do Niemiec i Francji, w dalszej kolejności były to: Finlandia, Hiszpania, Portugalia, Holandia, Dania, Włochy, Turcja, Szwecja i Norwegia. Wyjazdy trwały średnio 1 semestr. Program oferuje także wyjazdy dla nauczycieli w celu przeprowadzenia 5 godzin zajęć ze studentami goszczącej uczelni zagranicznej oraz wyjazdy szkoleniowe dla wszystkich pracowników. Z oferty wyjazdu skorzystało 12 nauczycieli i 3 pracowników administracyjnych.

Można zatem powiedzieć, że w wyjazdach studentów radzimy sobie dobrze, natomiast martwi nas niezbyt duża wymiana nauczycieli. Zdarzało się bowiem, że ze względu na brak chętnych musieliśmy zwracać pieniądze przeznaczone na stypendia nauczycielskie.

Zachęcam wszystkich Państwa do zapoznania się z ofertą stypendiów programu Erasmus na stronach internetowych Działu Współpracy Międzynarodowej i Integracji Europejskiej: www.bpk.ump.edu.pl. Prosimy też o kontakt z pracownikami działu, którzy chętnie odpowiedzą na pytania i rozwieją wszelkie wątpliwości. Wolne miejsca wciąż są w zasięgu ręki.

mgr Bożena Raducha
Dział Współpracy Międzynarodowej
i Integracji Europejskiej

Skontaktuj się z Unią

Działający na naszym uniwersytecie Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE organizuje wiele spotkań i warsztatów na temat europejskiej oferty stypendiów i grantów naukowych. Służ też pomocą przy składaniu wniosków. Żal nie skorzystać.

Dnia 24 listopada 2009 r. pracownicy Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE przy Dziale Współpracy Międzynarodowej UMP poprowadzili spotkanie informacyjne dla doktorantów pt.: „Oferta stypendialna dla młodych naukowców – rozwiń skrzydła”. Przedstawiliśmy ofertę 7. Programu Ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego, staże w Kilonii, stypendium co-tutelle, stypendium na The University of Edinburgh, ofertę Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej oraz program Erasmus. Planujemy zorganizowanie podobnego przedsięwzięcia w lutym 2010 roku. Gościem specjalnym będzie dr Maria Długolecka-Graham z Uniwersytetu w Edynburgu.

Tymczasem 15 grudnia br. w Collegium Wrzoska odbyły się warsztaty „Przewodnik po serwisie Cordis”. Witryna CORDIS to brama do europejskich badań naukowych i rozwoju. Celem warsztatów było praktyczne przybliżenie funkcjonowania serwisu CORDIS jako źródła informacji o zasadach i konkursach 7. Programu Ramowego oraz narzędzia do składania wniosku do Komisji Europejskiej. Więcej informacji na temat organizowanych przez PK warsztatów znajdziecie państwo na stronie internetowej www.bpk.ump.edu.pl w zakładce „konferencje i szkolenia”.

Idealne granty

W październiku 2009 Komisja Europejska ogłosiła nowe konkursy w programie szczegółowym IDEAS, 7. PR. Obecna edycja dotyczy grantów dla doświadczonych naukowców

w ramach dziedzin: nauki medyczne, nauki społeczne i humanistyczne oraz nauki fizyczne. Wniosek projektowy może złożyć naukowiec ze stopniem doktora lub wyższym i z liczącym się dorobkiem ostatnich 10 lat, mający praktykę w kierowaniu zespołem. Granty wspierają najlepsze, innowacyjne projekty badawcze, wysoko cenione są projekty interdyscyplinarne.

Za przebieg projektu danego zespołu badawczego odpowiedzialny jest jego twórca i lider. Zarówno on, jak i członkowie zespołu pochodzić mogą z dowolnego kraju świata. Projekt wykonywany jest w wybranej przez głównego badacza instytucji goszczącej (może to być instytucja macierzysta), która jednak musi znajdować się w kraju członkowskim Unii Europejskiej lub z nią stowarzyszonym. Projekt może trwać do 5 lat.

Budżet projektu może dochodzić do 2,5 € (wyjątkowo do 3,5 mln €). Można z niego pokryć koszty wynagrodzeń osób pracujących w projekcie, zakupu aparatury i usług oraz wyjazdów – podróży i pobytu, a także opłacić udział w konferencjach.

Szczegóły dotyczące konkursu znajdują się w bazie CORDIS pod adresem http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html w zakładce ‘find a call’ oraz u konsultantów Punktu Kontaktowego Programów Badawczych Unii Europejskiej.

Wszystkich zainteresowanych serdecznie zapraszamy do współpracy.

Ewa Kaniewska-Filipiak
Konsultant Punktu Kontaktowego Programów
Badawczych UE

Aby wyszli z cienia

Już po raz drugi nasza uczelnia włącza się w obchody Światowego Dnia Łuszczycy, aby propagować wiedzę na temat choroby, budować akceptację społeczną dla chorych oraz ułatwić dostęp do terapii.

Pięć lat temu 29 października ustanowiono Światowym Dniem Łuszczycy. W Polsce zaczęto go obchodzić w roku 2008. W Poznaniu z tej okazji odbył się wówczas koncert charytatywny. Podobnie w tym roku, w dniu 18 października w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym UMP, pod honorowym patronatem rektora prof. Jacka Wysockiego, odbył się II Koncert Charytatywny na rzecz chorych na łuszczycę. Zorganizowało go Wielkopolskie Stowarzyszenie Chorych na Łuszczycę „Wyjdz z cienia”.

„Biały Anioł” z Piwnicy

Na scenie wystąpiła Anna Szałapak, która przez 18 lat związana była z krakowską „Piwnicą pod Baranami”. Dla poznańskiej publiczności, która wypełniła salę CKD, artystka wykonała m.in. piosenki do słów Agnieszki Osieckiej, Ewy Lipskiej i Czesława Miłosza z muzyką Z. Koniecznego, Z. Preisnera i A. Zaryckiego. Poza Anną Szałapak wystąpił Chór, Zespół Muzyczny oraz Big Band Poznańskiej Ogólno-

kształcącej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Mieczysława Karłowicza w Poznaniu pod dyrekcją Mariusza Pikulskiego. Koncert poprowadził Wojciech Lewandowski.

Zarówno ubiegłoroczny I Koncert jak i II Koncert Charytatywny cieszyły się dużym zainteresowaniem. Wielka to radość dla organizatorów, ponieważ dzięki środkom uzyskanym z uroczystego wieczoru będzie można realizować cele statutowe stowarzyszenia (m.in. dofinansowanie remontu sal dla chorych na Oddziale Chorób Skóry Szpitala Wojewódzkiego w Poznaniu i wydanie informatora dla chorych na łuszczycę). Liczy ono już 100 członków i ciągle przybywają nowi. Każdy z nich może liczyć na konsultacje dermatologiczne bez okresu oczekiwania, przyjęcie na Oddział Chorób Skóry w stanach zaostrzenia choroby a także na pomoc psychologiczną, tak dla siebie, jak i dla członków rodziny.

Już teraz serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych na kolejny koncert, który odbędzie się w październiku 2010 roku.

Danuta Nowakowska
Prezes WSChnŁ „Wyjdz z cienia”

Nowe tytuły, stanowiska i stopnie naukowe

Profesury tytularne

■ WYDZIAŁ LEKARSKI I

prof. dr hab. **Danuta Januszkiewicz-Lewandowska**

prof. dr hab. **Sylwia Grodecka-Gazdecka**

prof. dr hab. **Anna Bręborowicz**

prof. dr hab. **Piotr Jędrzejczak**

Habilitacje

■ WYDZIAŁ LEKARSKI I

Doktorzy habilitowani nauk medycznych

1. w zakresie neurologii

dr **Sławomir Michalak**

„Patomechanizmy zwyrodnienia mózdzku w przebiegu doświadczalnej choroby nowotworowej u szczura”

■ WYDZIAŁ LEKARSKI II

Doktorzy habilitowani nauk medycznych

1. w zakresie biologii medycznej

dr n. przyr. **Magdalena Sobieska**

„Ocena przydatności oznaczania białek ostrej fazy w medycynie klinicznej”

■ WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY

Doktor habilitowany nauk farmaceutycznych

1. dr n. farm. **Marek Murias**

„Aktywność biologiczna analogów resweratrolu”

Doktoraty

■ WYDZIAŁ LEKARSKI I

Doktorzy nauk medycznych w zakresie medycyny

1. lek. med. **Jacek Grabowski**

„Ocena stężenia leptyny w surowicy krwi chorych na raka jajnika a skuteczność cytoredukcji i chemioterapii”

2. lek. med. **Tomasz Deja**

„Wpływ rodnikogenezy oraz aktywności enzymów antyoksydacyjnych na zaburzenia erekcji u pacjentów z chorobami cywilizacyjnymi”

5. lek. med. **Piotr Gerstenberger**

„Ocena związku między subkliniczną miażdżycą a sztywnością naczyń w grupie osób zdrowych”

6. lek. med. **Ewa Duczmal**

„Ocena przebiegu marszu alergologicznego w okresie dzieciństwa”

7. lek. med. **Marlena Malarowska**

„Wieloletnia ewolucja kliniczna wrodzonych i nabytych zakażeń wirusem cytomegalii u dzieci”

8. lek. med. **Anna Blask-Osipa**

„Występowanie celiakii u chorych na mukowiscydozę”

9. lek. med. **Grażyna Bem**

„Guzy ślinianek przyusznych i podżuchwowych w materiale Kliniki Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu w latach 1995-2005: trendy zapadalności i wyniki leczenia”

10. lek. med. **Izabela Sworowska**

„Przydatność i znaczenie przesiewowych badań laryngologicznych ukierunkowanych na wykrywanie dysfunkcji trąbki słuchowej i przerostu migdałka gardłowego w populacji dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych”

11. lek. med. **Natalia Majewska**

„Ocena narażenia na promieniowanie jonizujące pacjentów leczonych za pomocą stentgraftów aortalnych”

12. lek. med. **Maria Buchwald-Rogalka**

„Możliwości optymalizacji opieki onkologicznej na poziomie subregionu”

13. lek. med. **Barbara Kwinecka-Dmitriew**

„Ocena częstości występowania aberracji chromosomowych wśród par z utratą ciąży i w materiale poronień”

14. lek. med. **Marcin Rajewski**

„Częstość występowania polimorfizmów genów czynnika V (G1691A) i protrombiny (G20210A) oraz przeciwciał antyfosfolipidowych u kobiet z nieprawidłowym przebiegiem ciąży”

15. lek. med. **Michał Pawlak**

„Ocena przydatności teorii zbiorów przybliżonych w diagnostyce guzów gruczołu piersiowego”

16. lek. med. **Oleg Tyszkowski**

„Ocena wyników operacyjnego leczenia GERD metodą laparoskopową i klasyczną na podstawie pooperacyjnej oceny jakości życia przy pomocy GIQLI i ankiety własnej”

Doktorzy nauk biologicznych w zakresie biologii medycznej

1. mgr zdr. publ. **Karolina Adamska**

„Analiza zmian hemodynamicznych bezpośredniej odpowiedzi układu krążenia oraz sztywności naczyniowej po spożyciu niskoprocentowego napoju alkoholowego”

2. mgr pedag. **Piotr Jabłoński**

„Badania nad używaniem środków psychoaktywnych w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem województw: wielkopolskiego i łódzkiego”

3. mgr psych. **Ewa Misterna**

„Charakterystyka wybranych funkcji psychicznych u chorych ze skoliozą idiopatyczną leczonych zachowawczo lub operacyjnie”

4. mgr fizjoterapii **Beata Buraczyńska-Andrzejewska**

„Wpływ fototerapii oraz ćwiczeń korekcyjnych na stan psychiczny, samoocenę oraz wybrane parametry fizjologiczne u dzieci i młodzieży niewidomej”

Doktor nauk medycznych w zakresie biologii:

1. mgr biotechn. **Anna Kozłowska**

„Analiza ekspresji genów FYN, CD70 i PRF1 w limfocytach

TCD4+ u osób z toczeniem rumieniowatym układowym oraz w liniach komórkowych limfocytów T”

■ WYDZIAŁ LEKARSKI II

Doktorzy nauk medycznych w zakresie medycyny:

1. lek. med. **Alina Bagnosz-Magnuszewska**

„Ocena stężenia β 2-mikroglobuliny w moczu noworodków po przebyciu niedotlenieniu okołoporodowym jako markera uszkodzenia nerek”

2. lek. med. **Anita Rogowicz-Frontczak**

„Wykładniki subkliniczne miażdżycy, sztywność naczyń oraz wybrane parametry odczynu zapalnego u osób z typem 1 cukrzycy”

3. lek. med. **Joanna Witkowska**

„Ocena skuteczności chirurgicznej rekonstrukcji zaburzeń statyki narządów płciowych metodą podwieszenia górnego odcinka pochwy do więzadła krzyżowo-kolcowego (SSLF) w okresie 12-miesięcznej obserwacji”

4. lek. med. **Lidia Koziol**

„Stężenie prokalcytoniny i białka C-reaktywnego w surowicy u chorych z zapaleniem otrzewnej w przebiegu przewlekłej dializoterapii otrzewnowej”

5. lek. med. **Joanna Waligorska-Stachura**

„Ekspresja surwiwiny w guzach przysadki”

6. lek. med. **Maciej Borejsza-Wysocki**

„Badania kliniczne i odpowiedzi cytokinowej w raku żołądka związanym z *Helicobacter pylori*” (doktorat wspólny, patrz niżej nr 11)

7. lek. med. **Urszula Grzywińska**

„Wpływ czynników środowiskowych na rozwój chorób górnego odcinka przewodu pokarmowego”

8. lek. med. **Ziad ElAli**

„Przydatność chromograniny A i scyntygrafii receptorowej w wykrywaniu guzów neuroendokrynnych przewodu pokarmowego i w monitorowaniu chorych z tymi guzami”

9. lek. med. **Karolina Rabenda-Łącka**

„Ocena rozpowszechnienia depresji poporodowej i czynników ryzyka jej występowania”

10. lek. med. **Adam Chichel**

„Brachyterapia HDR raka gruczołu krokowego – analiza zależności między czynnikami prognostycznymi a parametrami optymalizacyjnymi w obszarze leczonym i narządach krytycznych”

Doktorzy nauk medycznych w zakresie stomatologii:

1. lek. stom. **Justyna Jurga**

„Wpływ refluksu żołądkowo-przełykowego (GERD) na stan jamy ustnej i czynność przyuszných gruczołów ślinowych”

2. lek. stom. **Anna Król**

„Ocena stanu uzębienia, zachowań prozdrowotnych oraz określenie potrzeb profilaktyczno-leczniczych dzieci i młodzieży Wielkopolski”

3. lek. stom. **Mariusz Glapiński**

„Powtarzalność wybranych wymiarów obrzeża czynnościowych wycisków bezzębnej żuchwy wykonanych przy użyciu mas o przedłużonej plastyczności”

4. lek. stom., mgr biol. **Tomasz Karpiński**

„Badania kliniczne i odpowiedzi cytokinowej w raku żołądka związanym z *Helicobacter pylori*” (doktorat wspólny, patrz wyżej nr 6)

5. lek. stom. **Joanna Maria Tomaszewska**

„Ocena stanu miazgi ludzkich zębów przedtrzonowych usu-

niętych z przyczyn ortodontycznych w świetle badań histologicznych i immunohistochemicznych”

6. lek. stom. **Anna Prymas**

„Wpływ metod opracowania ubytków niepróchnicowego pochodzenia na jakość wypełnień na podstawie odległych badań klinicznych”

Doktorzy nauk medycznych w zakresie biologii medycznej:

7. mgr anal. med. **Marta Ciszewicz**

„Ocena właściwości czynnościowych otrzewnowych komórek mezotelialnych w warunkach przewlekłej ekspresji na glukozę lub N-acetylglukozaminę”

8. mgr psychologii **Ewelina Pietrzykowska**

„Osobowościowe i intelektualne uwarunkowania przebiegu klinicznego cukrzycy typu 1 u dorosłych”

■ WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY

Doktor nauk farmaceutycznych:

1. mgr chem. **Matylda Resztak**

„Farmakokinetyka gliklazylu z tabletek szybko i wolno uwalniających lek”

2. mgr farm. **Agnieszka Sobczak**

„Ocena trwałości N-[2-(4-o-fluorofenylopiiperazyn-1-ylo)etylo]- 2,5-dimetylo-1-fenylopirolo-3,4-dikarboksyimidu”

3. mgr farm. **Jędrzej Przystanowicz**

„Kompleksowa ocena przydatności i bezpieczeństwa stosowania etanolu i 4-metylopirazolu w zatruciach ostrych glikolem etylenowym u szczurów”

4. mgr farm. **Przemysław Zalewski**

„Trwałość N-[(heksahydroazepin-1-ylo)metyleno] daunorubicyny w roztworach wodnych”

5. mgr farm. **Urszula Skierska**

„Substytucja nukleofilowa w niektórych arylowych pochodnych pirydazyny i skondensowanej pirydazyny”

■ WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU

Doktorzy nauk medycznych w zakresie medycyny:

1. mgr **Krystyna Kois-Jaźwiec**

„System ochrony zdrowia i pomocy społecznej w latach 1989-2006 na terenie Powiatu Ostrowskiego”

2. lek. med. **Jerzy Nazar**

„ Skuteczność skojarzonego leczenia mięsaka kostnego”

3. mgr **Urszula Polak**

„Mechanizmy obumierania komórek indukowane 1,2-etanodimetanosiarczanem”

4. lek. med. **Ewa Wilczyńska**

„Wykorzystanie holterowskich zapisów ekg w diagnostyce obturacyjnego bezdechu sennego”

5. lek. med. **Maria Buczyńska-Górna**

„Jakość życia u dzieci i młodzieży z somatotropinową niedoczynnością przysadki przed i w trakcie leczenia ludzkim rekombinowanym hormonem wzrostu”

6. mgr **Dorota Mocarska**

„Jakość życia dzieci po zabiegu wszczepienia implantu ślimakowego”

7. mgr **Marta Czarnecka-Iwańczuk**

„Profil psychologiczny pacjentek z zagrożeniem porodem przedwczesnym”

Na posiedzeniu Senatu

30 września 2009

Senat:

1. wyraził zgodę na
 - powołanie Komisji do zatwierdzenia wybranego przez szpitale kliniczne biura audytorskiego
 - powołanie Komisji do wyboru biegłego rewidenta
 - zmianę limitu przyjęć na I rok studiów w roku akademickim 2009/2010
 - dodatkowy nabór na studia stacjonarne II stopnia na kierunku dietetyka w roku akademickim 2009/2010
 - zawarcie umowy z biurem rekrutacyjnym w Izraelu.
 - zawarcie umowy z Uniwersytetem w Tarnopolu (Ukraina)
 - dobudowanie pawilonu przy Hospicjum Palium
 - utworzenie Studium Podyplomowego w zakresie Neurologopedii Klinicznej
 - reorganizację Katedry i Zakładu Patomorfologii Klinicznej
 - prowadzenie działalności gospodarczej przez rektora i prorektorów

2. wyraził zgodę na

- przedłużenie o jeden rok mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego prof. UM dr hab. Jerzego Sokalskiego, kierownika Katedry i Kliniki Chirurgii Stomatologicznej
- udzielenie dr Norbertowi Rehlisowi urlopu naukowego bezpłatnego

3. uchwalił

- zmiany wysokości pensum dydaktycznego dla poszczególnych stanowisk, warunki jego obniżania oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych w roku akadem. 2009/2010
- regulamin nagród rektorskich dla nauczycieli akademickich za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne

4. pozytywnie zaopiniował zmiany w Statucie Fundacji Uczelni

5. rozpatrzył odwołanie od oceny negatywnej wydziałowej komisji ds. oceny nauczycieli akademickich

6. zaopiniował wniosek o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dr hab. Elżbiety Nowakowskiej, kierownika Katedry i Zakładu Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej

Prof. Andrzej Tykarski przedstawił informację na temat reformy kadrowej

28 października 2009

Senat:

1. upoważnił rektora do:
 - podjęcia działań w celu uzyskania działek na budowę kampusów dla Wydziału Farmaceutycznego i Wydziału Nauk o Zdrowiu

– przygotowania umów dotyczących przejęcia na rzecz uczelni 111 Szpitala Wojskowego w Poznaniu

2. wyraził zgodę na:

- udział Uczelni w spółce z o.o. Wielkopolskie Uniwersyteckie Centrum Chirurgii
- zabezpieczenie środków finansowych zapewniających pokrycie kosztów wkładu własnego do tego projektu
- zawarcie umowy z Uniwersytetem Federalnym Stanu Parana (Universidade Federal do Paraná, Curitiba, Brasil) oraz Uniwersytetem Ewangelickim Stanu Parana (Faculdade Evangélica do Paraná, Curitiba, Brasil)

3. zmienił uchwałę nr 115/09 w sprawie wysokości pensum dydaktycznego oraz uchwałę nr 66/2009 w sprawie określenia zasad i trybu przyjmowania na I rok studiów w roku akademickim 2010/2011

4. pozytywnie zaopiniował wniosek o powołanie kierunku unikatowego biotechnologia na Wydziale Lekarskim II

5. pozytywnie zaopiniował wniosek o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego:

- prof. dr hab. Joanny Twarowskiej-Hauser, kierownika Zakładu Genetyki w Psychiatrii Katedry Psychiatrii
- prof. dr hab. Mariana Grzymisławskiego, kierownika Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Metabolicznych i Dietetyki
- prof. dr hab. Krzysztofa Linke, kierownika Katedry i Kliniki Gastroenterologii, Żywienia Człowieka i Chorób Wewnętrznych

6. pozytywnie zaopiniował wniosek o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego

- dr hab. med. Zbigniewa Krasińskiego z Kliniki Chirurgii Ogólnej i Naczyń II Katedry Chirurgii
- dr hab. med. Fryderyka Pukackiego z Kliniki Chirurgii Ogólnej i Naczyń II Katedry Chirurgii
- dr hab. Jana Sikory, kierownika Zakładu Immunologii Katedry Immunologii Klinicznej

7. wyraził zgodę na powołanie:

- prof. dr hab. Wojciecha Dyszkiewicza na ordynatora-kierownika Kliniki Torakochirurgii
- prof. dr hab. Janusza Gadzinowskiego na ordynatora-kierownika Kliniki Neonatologii
- prof. dr hab. Grzegorza H. Bręborowicza na ordynatora-kierownika Kliniki Perinatologii i Ginekologii
- prof. dr hab. Włodzimierza Samborskiego na ordynatora-kierownika Kliniki Reumatologii i Rehabilitacji Katedry Fizjoterapii, Reumatologii i Rehabilitacji

8. wyraził zgodę na rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym nauczycielem akademickim

Prof. Jacek Wysocki przedstawił informację o bieżących problemach uczelni

Od Augusty Wiktorii do Marii Magdaleny

Wiele budynków uniwersyteckich, zwłaszcza tych starszych, ma za sobą skomplikowaną historię służby różnym celom, częstokroć bardzo odległym od nauk medycznych. Czerwony budynek na rogu ulic Mostowej i św. Marii Magdaleny przez ponad sto lat swego istnienia zawsze w jakiś sposób był związany z ochroną zdrowia.

Neogotycki ceglany budynek na planie litery L powstał w czwartej ćwierci XIX wieku jako niemiecki dom opieki dla zaawansowanych wiekiem kobiet. Nazywano go Domem Augusty Wiktorii, dla uczczenia ówczesnej (a przy tym ostatniej) cesarzowej Niemiec. Czterdzieści pomieszczeń zajmowało powierzchnię 1420m². Zastosowano najnowsze technologie: cegłę dziurawkę, klinkier i elektryczną windę. Charakterystycznym wyróżnikiem budynku był duży, równoramienny krzyż umieszczony na trójkątnym naczółku na narożniku domu (dokumentującą to pocztówkę z tamtego okresu można zobaczyć w Muzeum Historii Miasta Poznania w ratuszu). Po przekazaniu gmachu nowo powstałemu Uniwersytetowi Poznańskiemu w roku 1922, na miejscu krzyża pojawiły się litery UP. Dziś nie ma już po nich śladu.

Pediatrya

W dwudziestoleciu międzywojennym pod adresem św. Marii Magdaleny 3 (po wojnie 14) mieściła się należąca do wydziału lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego nowoczesna, trzydziestosześcioletnia klinika pediatryczna. Zorganizował ją od podstaw przybyły z Warszawy młody docent Karol Gustaw Jonscher, który wkrótce zostaje profesorem, dziekanem Wydziału Lekarskiego i prorektorem Uniwersytetu Poznańskiego. W budynku znajdowało się m.in. ambulatorium, laboratoria diagnostyczne, pracownie naukowe i zwierzętarnia. Głównym przedmiotem pracy badawczej kierowanej przez prof. Jonschera nowej kliniki było żywienie niemowląt oraz gruźlica u dzieci. Tą ostatnią kwestią zajmowało się przede wszystkim małżeństwo Janusza i Eugenii Zeylandów, prowadzące przykliniczny ośrodek szczepień.

Sławą ogólnopolską cieszyła się organizowana przez prof. Jonschera „szkoła niań dyplomowanych”, czyli roczne kursy dla wychowawczyń. Szeroko pojęta opieka nad dzieckiem, w tym solidne szkolenie pielęgniarek, było jednym z filarów sławy poznańskiego ośrodka pediatrycznego.

Sikorski i pielęgniarki

Zdewastowana w zimie 1945 roku klinika została szybko i sprawnie przywrócona do stanu używalności, zyskując jeszcze dwie sale zabiegowe i powiększając swą pojemność do pięćdziesięciu łóżek. Pierwszy polski ośrodek leczący gruźlicę u małych pacjentów streptomycyną powstał właśnie tutaj w roku 1946. Rok później – dzięki staraniom i osobistym kon-

taktom kierownika – klinika została doposażona w sprzęt diagnostyczny i naukowy. Środki pozyskano z Komitetu Funduszu dla Szpitala Dziecięcego im. Gen. Sikorskiego z Wielkiej Brytanii. Szpital dziecięcy przy ul. św. Marii Magdaleny został wtedy oficjalnie nazwany (za zgodą Ministerstwa Zdrowia) imieniem generała Władysława Sikorskiego.

Po śmierci profesora i przeniesieniu kliniki do nowoczesnych budynków przy ul. Szpitalnej, dawny Dom Augusty został przerobiony na internat dla pielęgniarek, który działał do momentu ponownego przejęcia budynku przez Akademię Medyczną.

Zachwycające detale

Od 1997 roku w dawnej klinice pediatrycznej mieszczą się dwie jednostki wydziału farmaceutycznego: Katedra i Zakład Farmacji Klinicznej i Biofarmacji (kier. prof. E. Grześkowiak) oraz Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej i Biotechnologii Roślin (kier. prof. J. Budzianowski), Zakład Anestezjologii Doświadczalnej Wydziału Lekarskiego I (kier. dr hab. H. Billert) oraz podyplomowe Studia Medycyny Ratunkowej oraz Anestezjologii i Intensywnej Terapii (Wydział Lekarski II).

W budynku cudem ocalało wiele zabytkowych detali architektonicznych i wystroju wnętrz. W holu pierwszego piętra wyeksponowano zwaliste szafy z częścią zbiorów bibliotecznych i karpologiczną kolekcją prof. Tadeusza Kowala sprzed 40 lat. Zachwyca doskonale zachowana stolarka okienna ze staroświeckimi uchwytnymi, oryginalna klatka schodowa i częściowo odrestaurowany niski płótek wokół wąskiego przedogródka. Mało kto wie, że pod budynkiem (wybudowanym oryginalnie bez podpiwniczenia) znajduje się schron przeciwlotniczy z okresu II wojny światowej, dziś wykorzystywany jako magazyn. Z drugiej strony, na nieużytkowanym strychu znajduje się ostatni niezamurowany otwór pozwalający zajrzeć do dawnego szybu windowego (niestety sama winda została zniszczona i zełamowana krótko po wojnie).

Mało brakowało, a wszystko to strawiłby pożar, wzniecony przez wycofujących się Niemców w styczniu 1945 roku. Podpalony budynek ugasili harcerze mieszkający przy ul. Mostowej. Zniszczony wówczas dach ganku wejściowego został obniżony, choć dociekliwi jeszcze dziś dostrzec mogą ślad jego dawnego, spiczastego kształtu na licu frontowej ściany.

Magdalena Knapowska-Niziołek

Budynek powstał jako żeński dom opieki

Elewacja południowo-wschodnia

Na rozecie czeka miejsce na litery UMP

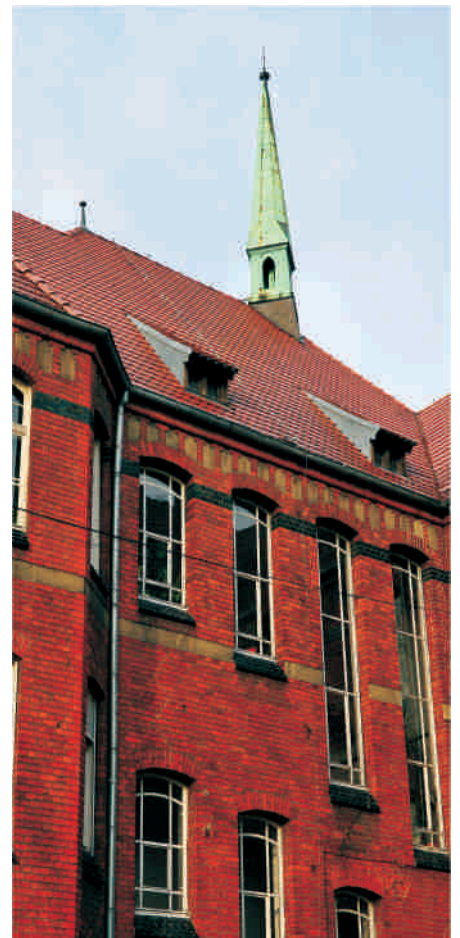
Ekspozycja na piętrze

Wbrew pozorom to nie kopia, lecz zadbany autentyk

Wieżba dachowa pamięta czasy cesarza Wilhelma

Na klatce schodowej zachowała się oryginalna stolarka okienna

Barok w Collegium Stomatologicum

w obiektywie Kazimierza Frysia

Wernisaż z muzyką w tle

Wystawa fotograficzna pt. „Wygrywam najcenniejsze...” prezentuje badania nad kulturą muzyczną Indian boliwijskich ks. prof. UAM Piotra Nawrota, dyrektora Archiwum Indian Moxo w San Ignacio de Moxos oraz Archiwum Indian Guarayo w Urubicha w Boliwii. Jej uroczyste otwarcie odbyło się 10 grudnia 2009 w Centrum Stomatologii.

Podczas wernisażu ksiądz profesor przedstawił historię misji oraz redukcji (parapaństwów pod opieką zakonów katolickich) Indian Guaraní, Moxo i Chiquito. Wykładowi towarzyszyła piękna muzyka baroku misyjnego w wykonaniu muzyków z tych plemion na instrumentach dobrze nam znanych (organy, skrzypce, harfa, obój) oraz na instrumentach autochtonicznych.

Istnieje około 17 tys. utworów skomponowanych przez Indian. Niektóre z manuskryptów, które zachowały się w skrawkach, ks. Nawrot opracował odtwarzając brakujące nuty i przywracając właściwe brzmienie całego utworu. Dzięki temu do dziś możemy słuchać utworów wykonywanych np. przez siedem chórów jednocześnie.

Anna Buszka
studentka III roku
Pielęgniarstwo, WNoZ

